יודען, געדענקט די רדיפות אויף אייערע ברידער אין דייטשלאנד

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 171 | Łódź, Poniedziałek, 23 lipca 1934 r. | צוועלפטער יאהרגאנג | לאדז, מאנטאג, י"א מנחם אב תרצ"ד | № 171

Adrse Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

די פערפלייצונג אין ווארשא

ציווילע בעפעלקערונג ווערט גערופען צו פיהרען די רעטונגס-אקציע

וו א ר ש א, 22 (טעלעפאניש)

דער מצב פון דעם וואסער אויפ'ן ווייסעל נעבען דעם קערבעדזש-בריק האט היינט פריה 9 א זייגער אויסגעמאכט 5,37, ד. ה. 4,37 איבער דעם נארמאלען צושטאנד פונ'ם וואסער.

וו א ר ש א, 22 (טעלעפאניש)

דאס וואסער אין פעלצאוויזנע דערגרייכט שוין דעם שאסע. דריי קליינע הייזלעך און די שול זענען פערגאסען געווארען.

וו א ר ש א, 22 (טעלעפאניש)

אויפ'ן שטח פונ'ם ווארשאווער פאוויאט זענען פערפלייצט געווארען די דערפער זאוואדא, פאוושינעק, קעמפא לאשקאווא, ליסי און נאדוויש-לאנקא. די הייזער זענען בלויז טיילווייז פערפלייצט. דערפאר אבער זענען פערגאסען די פעלדער מיט די תבואות. די בעפעלקערונג — דערהויפט די פי-שערס ווילען זיך נישט עוואקואירען. אויפ'ן ארט האלטען וואך אפטיילונגען פאליציי און מיליטער.

ווילאנאוו איז פערפלייצט דורך דעם טייכל ווילאנובקא. דער הויפט-וואל איז אונטער-געשווענקט, און אויב דאס וואסער זאל איהם איבערשטייגען, דראהט ווילאנאוו א געפאהר.

וו א ר ש א, 22 (טעלעפאניש)

דער מצב פונם וואסער נעבען דער קער-בעדזש-בריק איז 10,40 גענ. 5,40 מעטער, ד. ה. 5 מעטער אריבער דעם נארמאלען צושטאנד.

6 נאכמיטאג, איז דער מצב – 5,47.

וו א ר ש א, 22 (טעלעפאניש)

דער מאטשידלאווער וואל איז איבערגעריסן געווארען.

די ווייסעל האט פערפלייצט 8 דערפער הינטער ווילאנאוו.

אין אָווענד איז אריינגעריסען געווארען די סטזשעלעצקא-בריק. די בעפעלקערונג פון פעל-צאוויזנא איז עוואקואירט געווארען אויפן מאדלי-נער שאסע.

היינט פריה האבען זיך צוריקגעקעהרט די פאליציי-שיפלעך, וואס האבען א גאנצע נאכט געפיהרט א רעטונגס-אקציע. זיי האבען אריבער-געפיהרט אין דארף זאוואדי אלע פרויען, קינדער און מענער. די סאפער-פאנטאנען ארבייטען ווייטער. קיין קרבנות אין מענשען איז נישטא.

וו א ר ש א, 22 (טעלעפאניש)

3,40 נאכמיטאג איז דער מצב פונם וואסער נעבען דעם קערבעדזש-בריק 5,45 מעטער די הויך.

וו א ר ש א, 22 (טעלעפאניש)

די רעטונגס-אקציע פונם פוילישן רויטען-קרייץ ענטוויקעלט זיך אין דער גאנצער ברייט.

אין אלע פונקטען איז אין עטליכע געהגד-ליג פאלען ערטיילט געווארען סאניטער-הילף. די אינטענסיווסטע ארבייט ווערט געפיהרט אויפן סא-ניטאר-פונקט אין ווילאנאוו.

ג א וו א ר א ל י ן, 22 (טעלעפאניש)

6 אין אָוונד איז אדורכגעריסען געווארען דער שוץ-וואל ביים דארף אסטראוועק. דער דארף מיט'ן קאשטשאל זענען פערגאסען געווארען.

וו א ר ש א, 22 (טעלעפאניש)

10 מיט 50 אין אָוונד גרייכט דאס וואסער ביי דעם קערבעדזש-בריק 5,48 מעטער.

די קאמוניקאציע מיט קריניץ

וו א ר ש א, 22 (טעלעפאניש)

די קאמוניקאציע מיט קריניץ דורך נאוואסאנטש — קאלושקי, סקאזשיטק, טארנאבזשעג, טארנאוו איז איבערגעשטעלט דורך א צוגאבע-צוג, וועלכער גייט אפ פון ווארשא (הויפטוואקזאל) 8 מיט 42 אין אָוונד.

צוריק פון קריניץ וועט דער צוג אנקומען 9 מיט 36 אינדערפריה.

אויפרוף פונ'ם צייטווייליגען ווארשאווער שטאט-פרעזידענט

וו א ר ש א, 22 (טעלעפאניש)

דער צייטווייליגער ווארשאווער שטאט-פרע-זידענט, יוזעף אלפינסקי, האט ארויסגעגעבען אין שייכות מיט דער פערפלייצונג, פאלגענדען אויפרוף צו דער ווארשאווער בעפעלקערונג:

בירגער! דער אנגריף פונ'ם וואסער אין ווייסעל וואקסט מיט יעדער רגע. די שוץ-וואלען אויף שיעקיערקא, טשערניאקאוו, פעלצעוויזנא, און אונ-טער ציטאדעל זענען בעדראהט. די ארבייטער-בריגאדעס, וואס ארבייטען אהן איבעררייס 48 שעה זענען שטארק אפגעמאטערט, און זיי מוזען פערטראטען ווערען.

בירגער, איך רוף אייך אויף צו בילדען פרייוויליגע רעטונגס-אפטיילונגען, וועלכע וועלען אונטער דער אנפיהרונג פונם שטאב פאר דער רעטונגס-אקציע, ארבייטען ביים פערשטארקען די שוץ-וואלען.

זאלען אלע געזעלשאפטליכע ארגאניזאציעס ארבייטען אין דער דאזיגער ריכטונג אויף זייערע שטחים. דער מאמענט איז א סכנה'דיגער. איטליכע פאר געזונדע הענד איז טייער!

וו א ר ש א, 22. (טעלעפאניש)

אויף פעלצאוויזנא דערגרייכט דאס וואסער צום מאדליינער שאסעי. עס ווערט דא געבויט א פראוויזארישער שוץ-וואל. עטליכע הייזער שטייען אין וואסער. אויפ'ן שטח פון פעלצאוויזנא איז ארויסגעגעבען געווארען א בעפעהל צו מאביליזירען אלע מענער, וואס זענען פעהיג צו ארבייט.

וו א ר ש א, 22 (טעלעפאניש)

דער אינערן-מיניסטער זינדראם קאשטשאל-קאווסקי האט היינט בעזוכט די בעדראהטע ערטער, אינפארמירענדיג זיך גענוי וועגען דעם מצב פון די שוץ-וואלען, פון די פערגאסענע הייזלעך און בכלל פון די בעדראהטע ערטער.

עס רינט אדורך דער פאטאצקער שוץ-וואל, ווי אויך דער שיעקערקער און דער מיעדזשע-שינער.

מארגען וועלען צו דער שוץ-אקציע מאבי-ליזירט ווערען קאמפאניעס פון ארבייטסלאגער מצדן ארבייטס-פאנד, וועלכע וועלען פערטרעטען די מי-ליטער-אפטיילונגען. פערבלייבענדיג אונטער דער קאמענדע פון מיליטערישע אנפיהרער.

דער שטאב-שעף פון דער רעטונגס-אקציע, דער סטאראסטע ד"ר לודאמיר סקורעוויטש אפע-לירט צו דער בעפעלקערונג, אז מ'זאל זיך שטע-לען אין די רייהען אין קאמף מיט דער סטיכיע, מחמת דער כוחות-אויסשעפונג ביי די ארבייטער-בריגאדעס, און ווייל ס'איז אוממעגליך צו בעשעפ-טיגען אהן איבעררייס דאס מיליטער.

וו א ר ש א, 22 (טעלעפאניש)

8 מיט 25 אין אָוונד איז דער מצב פונ'ם וואסער ביי דעם קערבעדזש-בריק געווען 5,49 מעטער די הויך, ד. ה. 4,49 העכער ווי נארמאל.

ג א וו א ר א ל י ן, 22 (טעלעפאניש)

די פערפלייצונגס-סיטואציע אינ'ם קרייז איז עטוואס אפגעשפאנט.

צווישען די פערפלייצטע דערפער ווערט אונ-טערגעהאלטען א קאמוניקאציע דורך שיפלעך.

פון מערב-גאליציע

ק ר א ק ע, 22 (טעלעפאניש)

אויפ'ן שטח פון דער פערפלייצונג, בפרט אין די קרייזען פון מיעלעץ און דאמבראווא, פאלט דאס וואסער.

הויך איז דאס וואסער בלויז אויפן טייך ברען. אין באכנער פאוויאט שטייען 2 גמינעס אונטער'ן וואסער, און אין בושעסקער – 3 גמינעס.

אין סאנדאמירער קרייז איז די לאגע נאך אלץ ערנסט.

ק ר א ק ע, 22 (טעלעפאניש)

דער פרעזעס פון דער פינאנץ-קאמער אין קראקע, גרעבער, האט ארויסגעגעבען א פעראָרדנונג אפצושטעלען אלע עקזעקוציעס אויף די פערפלייצטע געביטען.

הילפס-אקציע פאר די פערפליי-צונגס-קרבנות אין פוילען

פ ר א נ ק פ ו ר ט, 22 (ספ. טעל.)

אין היגען פוילישען גענעראל-קאנסולאט איז געעפנט געווארען א ליסטע פון פרייוויליגע נדבות פון פוילישע בירגער פאר די קרבנות פון דער פערפלייצונג.

לאדז לטובת די קרבנות פון דער פערפלייצונג

נעכטען און עהערנעכטען איז בעת דער פארשטעלונג אינם רעוויו-טעאטער „באנאטעלע" אין לאדז פארגעקומען צווישען עולם א געלד-זאמ-לונג לטובת די פערפלייצונגס-קרבנות.

שבת איז איינגעפלאסען פון דער דירעקציע פון טעאטער – 30 זל., פון פובליקום – 146,40; זונטאג – פון פובליקום – 103,49, פון אנסאמבל 40 זל.

צוזאמען 289 זל. מיט 89 גר. וועלכע זע-נען איבערגעגעבען געווארען אויף די הענד פון סטאראסטע, ד"ר ווראנא.

* * * *

די היגע פירמע פון עלעקטרישער קאווע-ברענעריי „מאנאדא", פיעטריקאווער 44, האט זיך פערפליכטעט צו שפענדען פאר די בעליטענע אין פערפלייצונג 3 פראצענט פון לייזונג אין די טעג פון 23 ביז דעם 28 יולי איינשליסליך.

אומגעהויער-וויכטיגע ענטדעקונג

פ א ר י ז, 22 (ספ. טעל.)

„דעפעש דע טולוז" האט פערעפענטליכט א ידיעה וועגען דעם, אז דער בערי-המטער היזיקער טעסלא האט ענטדעקט אזעלכע שטראלען, וואס מיט זייער הילף קאן מען אומברענגען אן עסקאדרע פון עראפלאנען אויף א שטח פון 200 מייל.

די צייטונג גיט או, אז טעסלא האט בדעה זיין ענטדעקונג פארצושטעלען בקרוב פאר דער ענטוואפנונגס-קאנפערענץ.

שיסעריי צווישען א קאמוניסט און פאליציי-אינספעקטאר

נויעץ, 22 (ספ. טעל.)

אן אפיציעלער קאמוניקאט איז מודיע, אז אין זייער געגענד ברוני איז ארעסטירט געווארען דער קאמוניסט הינטערארבערמייער האט געשאסען אויף א פאליציי-אינספעקטאר, וואס האט איהם עקסקארטירט און שווער פערוואונדעט איהם אין האלז.

טראץ דער וואונד האט דער פאליציאנט 4 מאל געשאסען אויפ'ן אטענטאט, וועלכער האט אבער בעוויזן צו ענטלויפען אין דער ריכטונג צו דער דייטשער גרעניץ.

א שנייע ביי 30 גראד היץ

אזוינס קאן טרעפען נאר אין... היטלערלאנד

ב ע ר ל י ן, 22 (ספ. טעל.)

איבער בערלין און צפון-שלעזיען איז ביינאכט אדורך א ריזיגער שטורעם מיט דונערן און א גוס-רעגען.

דערביי האט מען אבסערווירט א מערקווירדיגע נאטור-ערשיינונג אינ'ם דארף ניטריץ, צפון שלעזיען, וואו ביי 30 גראד היץ איז בעת דער שטורעם האט געבושעוועט, אראפגעפאלען א גע-דיכטער שניי. דער דאזיגער שניי האט בעדעקט די ארומיגע פעלדער, אבער צוליב דער הויכער טעמפעראטור איז ער שנעל צעגאנגען.

מורא'דיגע פערפלייצונג אויף קארעא

ט א ק י א, 22 (ספ. טעל.)

צוליב דעם וואס דער טייך מאקוטאקא איז ארויס פון די ברעגעס — אין דעם דרום-מזרח טייל פון קארעא — זענען 1,500 הייזער פערגאסען געווארען און א סך הונדערטער זענען חרוב געווארען.

פיל פערזאנען זענען פון דער פערפלייצונג אומגעקומען.

לויט פרעסע-אינפארמאציעס זענען אומגע-קומען 5,000 מאן.

פעסט-עפידעמיע אין מאנד-זשוריען

מ א ס ק ו ע, 22 (ספ. טעל.) לויט סאוויע-טישע ידיעות פון פעקין, איז אין מאנדזשוריען איסגעבראכען אן עפידעמיע פון דזשומע. עס זענען געשטארבען 25 מאן.

וועלס אין מאסקווע

מ א ס ק ו ע, 22 (ספ. טעל.)

קיין מאסקווע איז מיט אן עראפלאן אנגעקומען פון לאנדאן דער בערי-המטער ענגלישער שרייבער ה. ג. וועלס. וועלס וועט דא פערבלייבען 3 וואכען.

לויט פערשידענע קלאנגען זאל ער אויפגענומען ווערען דורך סטאלינען.

וועלס איז געווען לעצטענס אין רוסלאנד אין 1920, ווען ער האט געהאט א געשפרעך מיט לענינען.

6 פערזאן פערוואונדעט

ביי א צוזאמענשטויס צווישען רעוויזיאניסטען און הסתדרות

י ר ו ש ל י ם, 22 (יפ"א טעלעגראפיש).

נעכטען איז ווידער געקומען צו א צוזאמענ-שטויס צווישען די רעוויזיאניסטען און „הסתדרות". בעת'ן צוזאמענשטויס זענען 6 פערזאן פערוואונדעט געווארען. ס'זענען אויך פערוואונדעט געווארען דער פאליציי-קאפראל זילבערבערג און א פאליציי-קאמיסאר.

פוילישע קריגס-שיפען אין לענינגראד

די „קראסנאיא זוויעזדא" בעגריסט די אנגעקומענע

מאסקווע, 22 (ספ. טעל.)

צוליבן וויזיט פון די פוילישע קריגס-שיפען אין לענינגראד, שרייבט די „קראסנאיא זוויעזדא", ארגאן פונם פאלקס-קאמיסאריאט פאר שוץ-ענינים: „די פארשטייער פונם פוילישן קריגס-פלאט — דעם נאך יונגען, נאר וועלכער האט גרויסע מעגליכקייטן פאר ווייטערדיגער ענטוויקלונג — קומען אן צום ערשטן מאל אין די סאוויעטישע וואסערן.

דער דאזיגער וויזיט איז א בעשטעטיגונג פון דער קאנסאלידאציע פון די פריינדליכע בעציהונגען צווישן סאוויעטן-פארבאנד און זיין גרעסטן מערב-שכן. דער דאזיגער וויזיט און דער פערזענליכער קאנטאקט מיט די אנפיהרער פון די סאוויעטישע ים-קרעפטען און פון דער רויטער-ארמעע, וועט ברענגען צו א נאך גרעסערער קאנסאלידירונג פון די גוטפריינדליכע שכנישע בעציהונגען צווישן סאוויעט-רוסלאנד און פוילען לטובת דעם שלום אויף מזרח אייראפא.

די פוילישע שיפען וועלן פערבלייבען אין לענינגראד 3 טעג.

Dr. HELLER

ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוועכע

8 טראוגוטא 8, טעל. 179-89

נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אוונט, זונטאג פון 11—2 מיטאג.

פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל.

אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזן

בעאורלויבטע רייכסוועהר-לייט ווערען צוריקגערופען אין קאזארמעס

בערלין, 22 (ספ. טעל.)

דער דייטשער ראדיא האט אויס'ן אויפטראג פון דער רייכסוועהר, פערעפענטליכט אן אויפפאדערונג, אז אלע בעאורלויבטע אפיצירען, אונטער-אפיצירען, און זעלנער פון שטעטינער און אלטדאמער גארניזאנען זאלען זיך תיכף שטעלען אין די קאזארען, מחמת די געפעהרליכע שרפה אין די ארומיגע וועלדער.

די שרפה בזשעוועט איבער 3,500 מארג.

אזא אויפרוף איז אויך געווענדעט צו די ס. ס. און ס. א. אפטיילונגען.

וועגען א לעגיסלאטיווער ראט אין ארץ-ישראל

ירושלים, 22 (יט"א טעל.)

ווי עס ווערט מיטגעטיילט וועט דער הויך-קאמיסאר איינגיכען בעהאנדלען אין לאנדאן די פראגע פון בעשטימען א לעגיסלאטיווען ראט אין ארץ-ישראל.

דער ראט זאל בעשטעהן פון 2 באמטירטע מיטגלידער אונטער דעם פארזיץ פון הויך-קאמיסאר, דערנאכדעם 8 מוסולמענער, 4 יודען, 2 קריסטען און 4 ענגלענדער.

די יודישע עפענטליכקייט איז ענטשידען געגען דעם פראיעקט.

דער הויך-קאמיסאר וואוקאפ פערבלייבט אויף זיין אמט

ירושלים, 22 (יט"א טעלעגראפיש).

דער הויפט-סעקרעטאריאט פון דער בריטישער רעגירונג לייקענט קאטעגאריש אפ די קלאנגען, וואס האבען זיך לעצטענס פערשפרייט, אז דער הויך-קאמיסאר וואוקאפ זאל פערלאזען היי-יאהר זיין אמט.

OGŁOSZENIA TELEFONICZNIE

121-36

lub

121-16

Załatwia fachowo

Akwizycja ogłoszeń

S. Fuchs

Piotrkowska 50

צו איכה — אין ירושלים

ירושלים, 22 (יט"א טעלעגראפיש).

צוליב תשעה-באב האבען גרעסערע מחנות יודען שבת אווענד זיך פערזאמעלט אין דער גרויסער שוהל צו איכה.

ראדיא-פראגראם

מאנטאג, דעם 23-טען יולי 1934

6.30 געזאנג „קיעדי ראננע", 6,35 מוזיק, 6,38 גימנאסטיק, 6,53 מוזיק, 7,05 פריה-מארגען רעפערטואר, 7,10 מוזיק, 7,20 א מינוט פאר דער הויז-פרוי, 7,25 פערשידענעס, 7,35 פראגראם פון טאג, 11.57 צייט-סיגנאל, 12,03 מעטעארא-לאגישע ידיעות, 12,05 פרעסע-איבערזיכט, 12.10 פאפולערע מוזיק, 1 נאכמיטאג-ראפארט, 1,05 סאלאן-קאנצערט, 2 עקספארט-ידיעות, 2,05 קאמוניקאט פון דער לאדזער האנדעלס-קאמער, 4 לייכטע מוזיק, 5 טראנסמיסיע פון לעמבערג, 5,15 פארטעפיאן-רעסיטאל, 5,45 אריעס און לידער, 6 א שמועס פאר פרויען, 6.15 לידער, 6,45 פארלעזונג פון ברונא ווינאווער, 6,55 לאדזער קאמוניקאטען, 7 פערשידענעס, 7,15 רעפארטאזש: „ווי לעבט ווילנא ?", 7,50 ספארט-ידיעות, 8 געקליבענע געדאנקען, 8,12 לייכטע מוזיק, 8,50 אווענד-ראפארט, 9 צאפסשטיק פון קריגס-פלאט אין גדיניע, 9,02 מוזיק, 9,12 פאפולערער קאנצערט, 10 ליטערארישער פעליעטאן, 10,15 טאנץ-מוזיק.

DR.

L. Czarnożył

האט זיך איבערגעצויגען אויף

62 פיעטריקאווער 62

און ארדינירט איצט אין טשעכאטשינעס

ווילע קאשטשושקא

Dr. REICHER

פאלודניאווא 28, טעל. 201-93

ספעציאליסט

פאר מענער-שוועכע-בעהאנדלונג,

עפעקטיווע בעראטונגען און פסיכא-אנאליזען

נעהמט אן פון 8—11 און פון 5—8 אווענד.

Dr. med.

L. Berman

צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07

ספעציאל-ארצט פאר הויט- און געשלעכטס-קראנקהייטען, מענער-שוועכע-בעהאנדלונג און סעקסועלע בעראטונג.

עלע ארט אנאליזען.

נעמט אן פון 8—11 און 4—8 אוו. זונטאג פון 9—1 בייטאג

פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזן.

ווארשא בעת דער ווייסעל-פערפלייצונג

פון אונזער ווארשאווער קארעספאנדענט מ. עלבוים

א בריוו פון ווארשא דארף איצט זיין וועגען דעם אקטועלסטען, וועגען דעם היינט-וויכטיגסטען וואס אינטערעסירט אלע: וועגען צושטאנד פון דער פערפלייצונג.

וועל איך דעריבער פרובען בעריכטען די לעזער וועגען אט דעם דאזיגען וויכטיגען און, גלייכצייטיג, טרויעריגען ענין.

קיינמאל האט זיך א פשוט'ער בשר-ודם, א געוועהנליכער שטאט-איינוואוינער, נישט אינטערעסירט מיט דער פראגע „ווי הויך איז דאס וואסער אויף דער ווייסעל". מיט דעם האבען זיך פערנומען בלויז די פיהרער פון דאמפערס אדער קאיאק-פיהרער און שווימער-ספארטלייט.

איצט איז די פראגע וועגען דער הויך פונ'ם וואסער געווארען דאס געשפרעך פון טאג.

3 מעטער די הויך, 3 מיט א האלבען מעטער, 4, 5, 5,30 — אט אזעלכע ידיעות זענען איצט ביי אלעמען אויף די ליפען.

אמת, ווארשא גופא דראהט נישט קיין שום געפאהר פון דעם ווייסעל-אויסגוס. ווארשא ליגט אויף א בארג און אז דאס וואסער זאל דערגרייכען אפילו צו די ערשטע הייזער קאן קיין רייד נישט זיין אפילו ביי די איצטיגע שארפע און שטארקע שטראמען. אבער ווארשא האט אויך אן אונטער-שטעט שטאט-טייל, וואס איז בעוואוינט דורך אן ערך 100 טויזענד איינוואוינער, און אט דער נידריגער שטאט-טייל איז נאך דערוויילע איצט — זונטאג מיטאג-צייט — שטארק בעדראהט און אפילו שוין טיילווייז פערגאסען.

פעלצאווינע, שיעקערקי, ברודנא, (אויף דער פראגער זייט) און אלט-שיאט, מארימאנט, רושא ליבאזש (אויף דער ווארשאווער זייט — די אלע ערטער זענען שטארק בעדראהט געווארען באלד איז די ערשטע מינוטען פונ'ם אנקומען פון די הויכע כוואליעס-שטראמען, וואס זענען געקומען פון דונאיעץ אין דער ווייסעל און פון דער קראקא-ווייסעל קיין ווארשא.

בעת איך שרייב די שורות איז שוין כמעט גאנץ פעלצאווינע פערגאסען. מ'זעהט שוין געסלעך, וואס זעהען אויס ווי שמאלע טייכלעך, פון וועלכע עס שטארצען ארויס אפגעליידיגטע הייזלעך, ווי מצבות. די איינוואוינער פון די הייזער זענען נאך פרייטאג און שבת עוואקואירט געווארען אויף העכערע זיכערע ערטער און אין ספעציעל-צוגעגרייטע וואגאנעס.

נעבען דער קערבעדוש-בריק זעט שוין אויך פערגאסען די קאלעיקע-ליניעס, דער קאלעיקע-וואקזאל און א רייה געביידעס, אין וועלכע עס געפינען זיך לאגערן פון סחורות.

ביי דער פאניאטאווסקי-בריק זענען נאך פון פרייטאג פריה אן איינגאנצען פערגאסען די פלאזשעס מיט אלע איינריכטונגען; די שיפעל-און שווים-קלובען און אויך א רייה פריוואטע געביי-דעס.

באדמאל האט די ווייסעל ביי און ארום ווארשא פון 85 צענטימעטער ביז 1 מעטער 20—30; איצט, ווען די הויך פונ'ם וואסער דערגרייכט איבער 5 מיט א האלבען מעטער, קאנען שוין אפילו נישט קורסירען די דאמפערס, ווייל זיי קאנען נישט דורכגעהן די בריקען, די קוימענס וואלטען צעשמעטערט געווארען אן די בריקען-געוועלבונגען.

מ'גיט אן, אז איינ'ם איצטיגען מאמענט זענען שוין פארהאן ביז 1000 עוואקואירטע איינוואוינער, וועלכע זענען, אויף א לענגערער צייט, געבליבען אהן א דאך איבערן קאפ. די אלע מענשען געפינען זיך פון דער הילף פונ'ם ווארשאווער פערפלייצונגס-קאמיטעט.

אלע ידיעות וועגען דעם, אז דער ליניע ווארשא—וואווער—אטוואצק דראהט א וואסער-געפאהר, זענען נישט ריכטיג.

דער קולמינאציע-פונקט פון די שטארקע צופלוסען אין דער ווייסעל זאל ערשט זיין מאנטאג ביינאכט.

די ברייט פון דער ווייסעל, וועלכע האלט ביי די ווארשאווער ברעגעס נארמאל ביי 3 פירטעל קילאמעטער, האלט שוין איצט א קילאמעטער מיט 20—25 מעטער.

- - -

דערווייל האבען ווארשאווער איינוואוינער זיבט די לעצטע טעג א נייע „אטראקציע": מ'לויפט צו דער ווייסעל קוקען ווי דער מבול קומט אן.

צענדליגער טויזענדער מענשען בעלאגערן זענט די לעצטע 2 טעג די ווייסעל-ברעגען און די בריקען. מ'קומט ביי טאג און ביינאכט, גארטאג און שפעט אין דער נאכט. עס איז געווארען איצט אין ווארשא א נייע פאסיגע א פרישע מאדע: „לאמיר געהן צו דער ווייסעל קוקען"...

און עס איז דא וואס צו זעהן:

די שטענדיג-בלויע, קלארע ווייסעל האט בעקומען א מארנע קאליר: ברוין, מוטנע; עס שווימען אויף די שטארקע כוואליעס פערשידענע חפצים: העלצער, ברעטער, צובראכענע שטובזאכען — אלץ דערמאנט אן יענע ערטער אין גאליציען, וואו די פערפלייצונג האט אנגעמאכט ריזיגע שאדעס.

ביינאכט שטעלט די ווייסעל מיט זיך פאר אן אריגינעל און, גלייכצייטיג, הורא'דיג בילד: פון אלע זייטען ווארפען ריזיגע רעפלעקטארען פאסטען ליכטאין דעם פינסטערען וואסער אריין און אויף די ברעגען; יעדע עטליכע מינוט דערט זיך דורך א הילכער א מעלדונג וועגען דער הויך פונ'ם וואסער און וועגען דער שנעלקייט פון די כוואליעס;

דער „און-דארט הערען זיך פייף-סיגנאלען, — דאס ווערען געגעבען ידיעות צו די וואכען און סאפיארען, וואס ארבייטען ביי די שוץ-וואלען.

און — מ'זעהט נאך נישט דעם סוף פון דעם שרעקליכען וואסער-אויסגוס; די געמיטער זענען דערנערווירט, צעדודערט; די שטימונג ווערט געהייצט אויך דורך די בלעטלייך ראדיא-מעלדונגען פאר און פון די פערפלייצטע געביטען אין גאליציען און סאנדאמירער געגענד; יעדער האט ערגיץ-וואו א באקאנטען, א קרוב און מ'איז בעזארגט וועגען זיין גורל צווישן די צעברשעוועטע וואסער-כוואליעס.

„און וואס וועט זיין מיט אונז ?" „זענען מיר טאקי זיכער ?" — אט אזעלכע און עהנליכע פראגען שטעלט זיך איינער דעם אנדערען.

מיר לעבען איבער א שווערע צייט.

אבער — פרומע יודען טרייסטען זיך: היינט, זונטאג 1 בייטאג, האט זיך, נאך א דראבנע רעגענדל, בעוויזען אויפ'ן זוניגען הימעל א רעגענבויגען.

בז, איז דאך אמת: „גאט האט געשוואוירען, אז קיין צווייטער מבול זאל אויף דער וועלט נישט זיין"... דארף מען נישט פערצווייפלען.

רעפרעזענטאנץ-טעאטער „ראזמאיטאשטשי" ציגעל-גאס 27 טעלעפאן 112-25

היינט, מאנטאג, 9,30 אווענד א גרויסע הנחה-פארשטעלונג

אלע בילעטען אין פארטער נאר 1 זל. צום לעצטען מאל

דעם טאטענ'ס ניגון

מיט דעם גרעסטען אמעריקאנער סטאר מיכאל מיכאלעסקא

דינסטאג, דעם 24-טען יולי מיכאל מיכאלעסקא'ס צווייטע גרויסע אויפפיהרונג

דער לעצטער טאנץ

מיט מיכאל מיכאלעסקא אין דער הויפט-ראלע.

דאנערשטאג, דעם 26-טען יולי גרויסע פאלקס און הנחה-פארשטעלונג

אויף די אונצעהליגע בריף און ווענדונגען פון לאדזער טעאטער-עולם ווערט געגעבען נאר 1 מאל

מיט מיכאל מיכאלעסקא אין דער טיטעל-ראלע דאס וועלט-בעריהמטע לעבענסבילד

דער תלמיד חכם

נאך דער פארשטעלונג — א מתנה דעם יודישען לאדזער טעאטער-עולם !

א גרויסער דיווערטיסמענט מיטן אנטייל פון אונזערע בעסטע כחות.

אלע בילעטען אין פארטער נאר 1 זל.

Dr. J. NEUMAN

כירורג און גינעקאלאג

(פרויען-ארצט)

נעהמט אן פון 3 ביז 4.30 נאכמיטאג און פון 7.30 ביז 8.30 אוונט.

זאכאדניא 57, טעל. 128-95

Dr.

Wajnberg

ספעצ. פון לונגען, הארץ און סקלעראז-קראנקהייטען

וואוינט יעצט פיעטריקאווער 145

טעל. 126-02.

נעמט אן פון 9—10 פריה, 3—5, 8—9 אוו.

פאר גאלד, בריליאנטען, ביזשוטעריע

און לאמבארד-קוויטעם

צאהלט די העכסטע פרייזען

אלזידאר פיאלקא

פיעטריקאווער 7.

אויערן, נאז און האלז קליניק

מיט בעטען פון Dr.

Z. Rakowski

פיעטריקאווער 67, טעל. 127-81

נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוועק אפעראציע א. ז. וו.) ווי אויך אמבולא-טארישע פון 11—2 און פון 5—8 אוונט.

Dr. med.

Haltrecht

צוריקגעקעהרט

ספעציאל-ארצט פאר הויט-און געשלעכטס-קראנקהייטען

פיעטריקאווער 10, טעל. 131-86

נעמט אן פון 8—11 מיטאג און פון 5—9 אוונט זונטאג פון 10—1 בייטאג.

אלע ארט אנאליזען.

פאר אונבעמיטעלטע-לעטשניצע-פרייזן

לאדז, 23 יולי 1934

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז, 23 יולי 1934

די יודישע לאגע אין דייטשלאנד

אין ליכט פון דער היטלעריסטישער געזעצגעבונג

נאך היטלערס קומען צו דער מאכט אין דייטשלאנד, איז דאס גאנצע רעכטליכע לעבען אין דאזיגען לאנד, וואס האט זיך געשטיצט אויף דער ווימארער קאנסטיטוציע צושטערט און אומגע- ווארפען געווארען צום „אלטען אייזען". די נייע מושלים האבען זיך אונטערגענומען צו שאפען א שולחן ערוך. ספעציעלע נאצישע פראפעסארען האבען זיך גענומען צו דער ארבייט און מען בויט אויף דאס „נייע מלוכה-רעכט פון דריטען רייך". פערשטעהט זיך, אז אין דעם נייעם מלוכה-רעכט ווערט די פראגע פון די דייטשע יודען, אוועקגע- שטעלט פולשטענדיג אין הסכם מיט די פרינציפען פון דעם אריער-פאראגראף.

דער בעקאנטער נאצי-פראפעסאר פון מלוכה- רעכט אין דער ראסטאקער אוניווערזיטעט, טאטא- רין טארנהיידען האט אויך פערעפענטליכט וועגען דער דאזיגער פראגע א ווערק, אין וועלכען עס ווערט ארומגערעדט די רעכטליכע שטעלונג פון די יודען אין דעם דריטען רייך נאכן ארומרעדען דעם בעקאנטען אונטערשיד צווישען „מלוכה- צוגעהעריגקייט" און „מלוכה-בירגערטום" קומט ער צום אויספיהר, אז הגם דייטשלאנד פערפליכטעט נישט דאס געזעץ וועגען מינדערהייטען-שוץ, אבער דאך בכדי צו קענען פאדערען דעם שוץ פון די דייטשע מינדערהייטען אין אויסלאנד, מוז זי אויך ביי זיך ערטיילען געוויסע מינדערהייטען רעכט פאר די פאלאקען, דענער און יודען, וואס אין דייטשלאנד. אין דעם צוזאמענהאנג רעדט אויך דער מחבר וועגען יודען און מאכט פאלגענ- דע בעמערקונג: „אנדערש איז אבער די לאגע פון די יודען. זיי האבען ביי אונז קיינמאל נישט גע- שטרעבט אין גרעסערען מאסשטאב אויפצוהאלטען זייער זעלבסטשטענדיגע יודישע נאציאנאליטעט. זיי האבען קיינמאל נישט בעהאט קיין פרעטענ- ציעס צו מינדערהייטען-רעכט. זיי בעזיצען אויך נישט קיין מוטערלאנד, וואס זאל פאדערען פאר זיי נאציאנאלען שוץ. זיי געהערען צו יענע אינטער- נאציאנאלע כוחות, וואס האבען זיך אריינגעכאפט אין דייטשען פאלק, בכדי נעגאטיוו אויף איהם צו ווירקען. דאס יודענטום אלס גאנצעס, האט שטענ- דיג אונטערגעגראבען דאס דייטשע נאציאנאלע בעוואוסטזיין און דאס דייטשע אחריות-געפיהל. פאר די דייטשען איז עס יעדענפאלס געווען א סך גרעסערע געפאהר ווי פאר די אנדערע פעל- קער. אין דער ווימארער רעפובליק, איז נישט נאר דאס עפענטליכע לעבען, נאר אויך דאס גייס- טיגע לעבען געווען אזוי פולשטענדיג פערייודישט, אז היטלערס רייניגונגס-אקציע, וואס האט דעם דייטשען פאלקסגייסט בעפרייט פון דער סעמיטי- שער דערשטיקונג האט נאך די רעטונג געבראכט אין דער לעצטער מינוט. דערפאר קומט איהם אפשר דעם טיפסטען דאנק פון דייטשען פאלק.

די יודישע השפעה אויפ'ן דייטשען עפענט- ליכען לעבען אויך די פראמינענטע שטעלונג, וואס זיי האבען פערנומען, איז נישט געשטאנען אין קיין שום פערהעלטניס צו זייער צאהל אין דער אלגעמיינער בעפעלקערונג. אויך אין אלע קארופציע- אפערעס פון די לעצטע 14 יאהר, האבען די מזרח-יודען געשפילט די הויפט-ראלע. א חוץ די אלע דערמאהנטע סיבות קען בכלל נישט קומען פאר די יודען אין בעטראכט א מינדערהייטען- שוץ, אזוי לאנג ווי זיי וועלען זיך אליין נישט אויפהערען צו בעטראכטען פאר דייטשען. דאגעגען וועט מען מוזען, בכדי אקעגענצווירקען דעם יודישען שלעכטען איינפלוס, דאס געפלאנטע גע- זעץ וועגען שעדיגונגען, דערפיהרען ביז צום צו- נעהמען ביי זיי די מלוכה-צוגעהעריגקייט. א שריט דערצו איז שוין דאס געזעץ וועגען צוריקנעהמען ביי א טייל מזרח-יודען דאס דייטשע בירגער- רעכט. דאס, וואס איז שוין געגען דער יודישער איבערפרעמדונג געשעהען, איז נישט קוקענדיג אויף פיל פאלען פון פערזענליכער הארטקייט געווען א נויטווענדיגקייט לטובת דעם דייטשען פאלק. דאס שליסט אבער נישט אויס, אז דארט וואו עס איז שוין געקומען צו א מישונג מיט אריש בלוט, זאל דער אַרישער כאראקטער אין איינצעלנע פאלען אזוי בולט קומען צום אויסדרוק, אז ער זאל די סעמיטישע שעדליכע אייגענשאפטען פול- שטענדיג אדער כמעט דערשטיקען. אין די ערשטע קאמפס-יאהרען און ענטיגדישונג פון דעם דייטשען עפענטליכען לעבען, מוזען געמאכט ווערען אויס- נאהמען אין דער אנווענדונג פון אריער-געזעץ, בעזונדערס אין פאלען פון געמישטע נאציאנאלי- טעטען און הערשאפטיגקייט. אויך וועט

די דייטשע מלוכה-צוגעהעריגע פון דער יודישער ראסע, צווישען וועלכע עס געפינען זיך אויך גאנץ ארענטליכע עלעמענטען, און וואס שטארקער זיי אנערקענען זיך צום יודענטום אלס ארענטליכער זענען זיי אויף געוויסע געביטען, אויף וועלכע זייערע אייגענשאפטען קענען נישט ווערען קיין געפאהר, געגעבען ווערען די מעגליכקייט צו פער- בינדען אויף זייער לעבענס-אונטערהאלט. אויף אזעלכע יסודות וועט געבויט ווערען די נייע דייטשע מלוכה-צוגעהעריגקייט.

א חוץ דעם וועט אין דעם רייכס-געזעץ- צוגעהעריגקייט זיין א גראדאציע צווישען מלוכה- בירגערטום, מלוכה-צוגעהעריגקייט און פרעמדען- רעכט, עווענטועל פרעמדען-שוץ.

דאס כאראקטעריסטישע אין דער גאנצער זאך איז דאס, וואס דער פראפעסאר האלט, אז באמת אכטען קען מען נאר יענע דייטשע יודען, וואס בעקענען זיך צום יודענטום. דאס איז דאס איינציגע פאזיטיווע, וואס מען קען פון דעם ווערק ארויסנעהמען, אז אפילו אין די קרייזען, וואו די שעדליכע אייגענשאפטען פון דער יודישער ראסע ווערט געהאלטען אלס א טאט-זאך, וואס לאזט זיך נארנישט בעשטרייטען, פיהלט מען, אז דער יוד, וואס בענקט זיך צו זיין יודישקייט, פערדינט גע- שעצט צו ווערען. פאר דעם רוב דייטשע יודען, וועט עס אפשר זיין א שמערצליכע, אבער נוצליכע פעסטשטעלונג. זיי וועלען זיך ענדליך איבערצייגען, אז מיט זעלבסט-פערלייקענונג קען מען קיין אכטונג נישט געווינען.

די רעגירונג פון דער נאציאנאלער אייניקייט אין פראנקרייך בעדראהט

צוליב דער סטאוויסקי-אפערע

ווען דער פראנצויזישער פארלאמענט וואלט איצט נישט געווען אויף אורלויב, וואלט גאנץ מעגליך געווען, אז ער וואלט איצט אין פראנקרייך געהאט א פערטיגען רעגירונגס-קריזיס. עס האנדעלט זיך וועגען דעם, אז צוליב דער סטאוויסקי-אפערע איז געקומען צו א ריס אין דער נאציאנאלער אייניקייט פון דער פראנצויזישער רעגירונג.

ווי בעוואוסט פארשט א ספעציעלע פארלאמענט קאמיסיע שוין א לענגערע צייט דעם ענין סטאוויסקי, אבער וואס מעהר זי פארשט, אלץ פערוויקעלטער ווערט דער ענין.

אויף איינע פון די לעצטע זיצונגען פון דער דאזיגער קאמיסיע איז געקומען צו א שארפען צו- זאמענשטויס צווישען צוויי געוועזענע פרעמיערען אנדרע טארדיע און קאמיל שאטאן. דער ערשטער איז דער פיהרער פון די רעכטע און דער צווייטער דער פיהרער פון די ראדיקאל סאציאליסטישער פארלאמענטארישער גרופע אהן וועלכער קיין שום רעגירונג קען זיך ביי די איצטיגע בעדינגונגען נישט האלטען ביי דער קאנסטיטוציאנעלער מאכט.

טארדיע איז מיניסטער אין די איצטיגער רעגירונג פון דער נאציאנאלער אייניקייט, ווען דער פארלאמענט וואלט איצט נישט געווען אויף אורלויב וואלט איהם זיכער, נאך דער לעצטער זיצונג פון דער אויספארשונגס-קאמיסיע אין דער סטאוויסקי אפערע, אויסגעדריקט געוואָרען אומצוטרוי. ער וואלט געמוזט קומען צום פונאנדערלאזען דעם פארלאמענט און צו נייע וואהלען.

טארדיען איז געמאכט געווארען דער פאר- וואורף, אז ער האט בעקומען פון סטאוויסקי געלד, דער חשד איז ענטשטאנען צוליב דעם, וואס מען האט ביי סטאוויסקי געפינען א קוואן פון א טשעק אויף 300 טויזענד פראנק ארויסגעשריבען אויף א נאמען, וואס איז שווער געווען ארויסצולייענען און פון וועלכען מען האט נאר אהערכגעלייענט די ערשטע 5 בוכשטאבען: ט.א.ר.ד.י. די לינקע פרעסע האט דאן באלד אנגעהויבען אטאקירען טארדיען ער- קלערענדיג, אז ער האט גענומען געלד פון סטא- וויסקין.

אויף דער זיצונג פון דער אויספארשונגס- קאמיסיע האט טארדיע געגעבען פאלגענדע ער- קלערונג: „איך טרעט דא ארויס אלס בעשולדיגער געגען די העסליכע פאליטישע און פאליציאישע מעטאדען. די צייטונגען, וואס זענען אונטער שאטאנס השפעה, האבען אנגעהויבען געגען מיר א קאמפאניע הגם זיי האבען גאנץ גוט געוואוסט, אז אין די ארכיוון פון די רעגירונגען פון דעם שווינדלער האט מען אין ערגיץ נישט געפינען קיין בעשטעטי- גונג פון דעם אריגינאל פון דעם טשעק; הגם עס איז נישט אונטערליגען קיין שום ספק, דאס איך האב מיט סטאוויסקין נישט געהאט קיין שום בע- ציהונגען, נאכדעם ווי איך האב צוזאמענגענומען בעווייזען, וואס שטעלען פעסט, אז דער טשעק איז געווארען געפעלשט דורך דער זיכערהייטס-מאכט, פערשטעה איך שוין דעם גאנצען ענין. איצט וועט שוין קיינער נישט לייקענען, אז די קופאנען פון סטאוויסקיס טשעק - ביכלעך, וועלכע מען האט כלומרשט אזוי איפריג געזוכט אין גאנץ פראנק- רייך, האבען זיך פשוט געפינען אין דעם שופלעדעל פון פאליציי אינספעקטאר באני, וועלכע ער האט שפעטער דורך א"ע פערמיטלונג איבערגעגעבען דעם געריכט, אפער פאר'ן איבערגעבען די דאזיגע דאקומענטען דער געריכטס-מאכט, האט דער דאזי- גער מערקווירדיגער פאליציאנט נאך געהאט צייט צו פערניכטען די פאפירלעך וואס זענען נישט געווען בע- קוועם פאר זיינע פראטעקטארען און אויסצופיהלען די לעדיגע קופאנען וואס האבען נישט געפעהלט אין דער דאזיגער שמוציגער קאלעקציע: דאס איז איצט פעסטגעשטעלט געווארען. עס איז אבער די פראגע אין וועמענס אינטערעס און אויף וועמענס בעפעהל האט די פאליציי געהאנדעלט, בעגעהענדיג בולטע פעלשעריי'ען און איינפיהרענדיג די געריכטס מאכט אין א טעות. באני וועט בעשטראפט ווערען אבער ער איז נישט דער הויפט-שולדיגער, עס זע- נען געווען מענשען, וואס זענען העכער געשטאנען פאר איהם און וועלכע האבען געהאט דעם אינטע- רעס צו פערווישען די שפורען און גלייכצייטיג אריינ- צוציהען אין דער בלאטע פאליטישע אנטאגאניסטען, דער דאזיגער העכער שטעהענדער פערזאן, איז קודם כל קאמיל שאטאן".

אזוי האט גערעדט טארדיע פאר דער קאמיסיע, 5 שעה דורכאנאנד האט ער געשאטען מיט בעווייזען וועגען דער ריכטיגקייט פון זיינע רייד, ער האט געפאדערט ארויסצורופען א חקירה עדות.

די דאזיגע געוואלטיגע אפענסיווע האט ארויס- גערופען א שטארקע אויפרעגונג אין די רייהען פון די ראדיקאל-סאציאליסטען. ארום 2 א זייגער ביי נאכט איז שאטאן גערופען געווארען אויף א קאנפראנ- טאציע מיט טארדיען.

איך שטעל פעסט — האט שאטאן ערקלערט — אז טארדיע האט געבראכען דעם אבמאך, וואס איז געווען דער יסוד פון דער פארלאמענטארישער רע- גירונג פון דער נאציאנאלער אייניקייט. ער האט אטאקירט די פארטיי, וואס 6 איהרע מיטגליעדער טיילען מיט איהם צוזאמען דעם כבוד און די פער- אנטווארטליכקייט פון דער מאכט. איך פערזענליך האב, אויפ'ן חשבון פון בעריהמטע דאקטורירע קאנצעפטס, אין דער שפיץ פון מיין גרופע אונטער- שטיצט די רעגירונג. אבער דער אונערהערטער ארויסטריט פון טארדיע ענדערט די לאגע און מאכט אונז אוממעגליך א ווייטערדיגע צוזאמענארבייט. עס קען ווייטער אזוי נישט געהען.

דער דאזיגער סקאנדאל, וואס האט זיך אפגע- שפילט אין דער נאכט פון דאנערשטאג אויף פריי- טאג קען האבען שווערע פאלגען, די ראדיקאלע מיניסטארען וועלען איצט פאדערען, אז טארדיע זאל אוועק אין דעמיסיע. די ראדיקאל-סאציאליסטען האבען אויף דער זיצונג פון דער אדמיניסטראציע קאמיסיע אנגענומען א בעשלוס, אז טארדיע האט מיט זיינע ערקלערונגען זיך ארויסגערוקט אלס אנ- פיהרער פון דער פאשיסטישער בעוועגונג אין פראנק- רייך און עס וועט געפאדערט, אז דער פארלאמענט זאל פונאנדערגעלאזט ווערען.

ווי אזוי דער דאזיגער קאנפליקט וועט זיך ענ- דיגען איז דערווייל נישט בעוואוסט. פרעמיער דו- מערג איז איצט אויף אורלויב און עס איז בעשלאסען געווארען אז דער ענין זאל באטראכט ווערען אויף א זיצונג פון מיניסטעררראט מיט דער בעטייליגונג פון פרעמיער.

צו דעם צוועק פאהרט וויצע-פרעמיער ארויס צו דומערגען בכדי צו בעשטימען דעם טערמין פון דער קעגענדיגער זיצונג.

ווי אזוי וועט אויסזעהען די מלחמה אויפ'ן ווייטען מזרח

אין דעם זשורנאל „פארען אפער" פערעפענט- ליכט א אפיציר פון אמעריקאנישען גענעראל שטאב, געוועזענער קריגס-אטאשע אין כינא בעטס, אנ'ארטיקעל אין וועלכען ער שילדערט די מעגליכ- קייט פון א מלחמה אויפ'ן ווייטען מזרח.

בעטס איז איבערצייגט, אז יאפאן וועט פונקט אזוי ווי אין 1904, געבען דעם ערשטען קלאפ, בעת רוסלאנד וועט זיך בעמיהען, ווי ווייט מעגליך אפצושלעפען דעם קאנפליקט, ערשטענס בכדי צו פערשטארקען איהר ארמעע און צווייטענס בכדי צו געווינען די עפענטליכע מיינונג. דער קאמף וועט זיך אפשפילען אויף דער יבשה, ווייל אויפן שטילען אקעאן האט יאפאן אהן ספק די איבערהאנד.

דער צענטער פון קריגס-פלאץ וועט זיין ביי די קאלער אזיערע, אויף די ברעגען פון וועל- כער עס וועט אפשפילען דער ענטשיידענדער קאמף. בעט'ס איז אין דער מיינונג, אז די יאפאנער ווע- לען אנהויבען דעם קאמף מיט א לופט אנגריף בלאקאדע פון וולאדיוואסטאק און א מארש אויף מזרח-סיביר. גלייכצייטיג וועלען זיי ארויסזעצען מיליטער אויף די מזרח-סיבירישע ברעגעס.

דאס סאוויעטישע מיליטער וועט אונטערן דרוק פון שונא, אין שווערע און ענטשיידענדע קאמפען אך צוריקציהען צו א צוויי שטיין-פונק- טען — וולאדיוואסטאק און זאבאקאליע. זיי ווע- לען אבער נישט קענען איינהאלטען וולאדיוואסטאק אין מזרח סיביר. און דער אמעריקאנישער עקס- פערט זאגט נביאות, אז דאס סאוויעטישע מיליטער וואס וועט זיין קאנצענטרירט אין וולאדיוואסטאק וועט זיין אפגעשניטען פון זיין באזע און נאכן אויסשיסען אלע קוילען וועט עס מוזען זיך אונטער- געבען. דאן וועט פארקומען דער ענטשיידענדער מאמענט פון דער מלחמה — די שלאכט ביי דער באקאלער אזיערע, וואו די יאפאנער קענען, לויט בעטס בערעכנונגען, ארויסשטעלען 750 טויזענד מאן, געגען 400 טויזענד סאוויעטיש מיליטער. די דאזיגע שלאכט וועט פארקומען אונגעפעהר א האלב יאהר נאך דער מלחמה אויסברוך, צוליב דער ווים- טער געגענד וועט די הויפט ראלע שפילען נישט די ארטילעריע נאר פיכאטע און קאוואלעריע,

סאוויעט-רוסלאנד קען ברעכען דעם יאפאני- שען אנגריף נאר דורך א הארטנעקיגען ווידער- שטאנד און וואס מעהר אפשוואכען יאפאן אין פינאנסיעלער, עקאנאמישער און מאראלישער הינזיכט, אויב דאס וועט איהר געלונגען, וועט דער נצחון זיין ביי איהר, אפילו ווען עס זאלען זיך צוזאמענברעכען און אונטערגעבען דעם שונא די רייהען פון דער רויטער ארמעע ביים בייקאל. דער יאפאנישער ארמעע דראהט אין דער דאזיגער מלחמה נישט נאר א דירעקטע מפלה אויפ'ן שלאכטפעלד, נאר אפילו א גרעסערע געפאהר פון א מפלה צוליב מידינקייט.

וועלכע פון די צדדים האט אייגענטליך מעהר שאנסען צום נצחון? בעטס איז אין דער מיינונג, אז די יאפאנער, אבער דאך שאצט ער נישט זייערע שאנסען צו הויך צוליב די שווערע נאטירליכע בעדינגונגען פון מלחמה-פלאץ און די ברייטע מעגליכקייטען פון סאוויעטישען קאנטר- אטאק. מען קען נישט יאפאן אוועקגעבען א גע- וויסען איבערגעוויכט, אבער דער אנערקענונג פון דעם קאמף איז דאך נישט אפהענגיג פון די בע- שלוסען אין די גענעראל-שטאבען.

אין דער קוואליטעט איז לויט בעטס מיינונג נישט קיין שום אונטערשיד צווישען ביידע ארמעע- ען. מיט אויסנאהם פון לופטפליהעריי קען מען נישט די יאפאנישע און נישט די סאוויעטישע האלטען פאר פולשטענדיג מאדערן. ביידע פעהלט ארטילעריע, פאנצער-אויטאס און טאנקס און מעכאנישע קאמוניקאציע-מיטלען. ביידע האבען פעהלער אין סיסטעם פון דער קאמאנדא און פון דער ארגאניזאציע פון שטאב. אויף ביידע זייטען זענען די סאלדאטען גלייך טאפפער, דיסציפלינירט און געדולדיג. ביידע וועלען אויף זיך נעהמען די ראלען, וואס פאסען פאר זיי: די סאוויעטישע פון פערטיידיגונג, די יאפאנישע פון אנגריף.

בכלל פערענדיגט בעטס, אז די יאפאנער האבען, וואס אנ'אמת, שאנסען אבער נישט זיכער- קייט אין נצחון.

נייער פאלקסבלאט
דאס לאדזער לעבען
נייער פאלקסבלאט

מאנטאג 23 יולי — י' אב תרצ"ד
זון-אויפגאנג 3.43
זון-אונטערגאנג 7.41

די דונערען און בליצען
בעת'ן נעכטיגען דריי-מאליגען שטורעם

(2) נעכטען ביינאכט, נעכטען פארטאג און מיטאג-צייט איז איבער לאדז דריי מאל אדורך א שטורעם-רעגען.

א גאנצע רייהע קעלער-וואוינונגען אין די פארשטעט זענען פארגאסען געווארן מיט וואסער.

אויך עטליכע דונערן האבען אריינגעטראפען אין הייזער.

אזוי האט, למשל, א דונער אריינגעטראפען אין א טראמוואי אויף רוג פיעטריקאווער און גלובנע. עס זענען פון איהם אפגעברענט געווארן די זיכערהייטס-דראטען אינם מאטאר-וואגאן, און די קאמוניקאציע אויף פיעטריקאווער איז אויף א צייט איבערגעריסען געווארן.

ביינאכט ווידער האט איין דונער אריינגעטראפען אין הויז אויף פלעיע 1-טער מאי 38, ארויסרופענדיג א שטארקע פאניק צווישען די לאקאטארען. שאטען האט זי אבער קיינעם נישט געשאדט.

בעת'ן בייטאגיגען שטורעם האט א דונער אריינגעטראפען אויף נאווא-פאבנסקא 154 אין דער וואוינונג פון מאריאננא קאשארקעוויטש, וועלכע איז מיט נאך 2 שטוביגע מענשען לייכט אפגעבריהט געווארן. פאגאטאוויע האט זיי ערטיילט ערשטע הילף.

חוץ מזה האבען דונערן אריינגעטראפען אין אין א רייהע שטעטלעך און דערפלעך ארום לאדז, ווי, א שטייגער, אין לוטאמירסק, אלעקסאנדער, קאנסטאנטין, זגערזש א.א.

עס זענען פערברענט געווארן דעתפיי איינוגע דארפס-ווירטשאפטען.

קיין מענשען-קרבנות זענען, צום גליק, נישט געווען.

■ ■ ■

(א) אויף זאקאנטנע 19 האט זיך פון א דונער אנגעצונדען דער דאך. פייערלעשער האבען די שרפה תיכף איינגעלאשען.

■ ■ ■

(2) אויף דאלנע 19 איז פון א שטארקע דונער-קלאפ איינגעפאלען דער סופיט אין דער וואוינונג פון דער משפחה נאוויצקי, און פערשאטען מיט טינק דאס איין-יאהריגע קינד זייער'ס קארעל'ן.

מ'האט דאס יונגעלע קוים אפגעראטעוועט.

ארבייטסלאזיגקייט און זעלבסטמארד
א ראזיר-מעסער, זאלץ-זויער, א שטריק

(2) דער 28-יאהריגער סטאניסלאוו קיערשטשעווסקי (פון גאפטאווע 43) איז חדשים-לאנג ארומגעגאנגען און געזוכט ארבייט. געזוכט און נישט געפונען.

האט ער בעשלאסען צו נעהמען זיך דאס לעבען, און נעכטען האט ער זיך פערשפארט אין שטוב, און מיט א ראזיר-מעסער איבערגעשניטען זיך דעם האלז און דעם גארגל.

שכנים האבען דערהערט און דרויסען זיין כארכלען און קרעכצען. האט מען אויסגעבראכען די טיר און געפונען איהם אין א שרעקליכען מצב.

פאגאטאוויע האט איהם אוועקגעפיהרט אין שפיטאל א גוסס'ן.

■ ■ ■

(2) אויף ציגעל-גאס 55 האט זיך געסמ'ט מיט זאלץ-זויער א בעוויסע יוזעפא איגנאטשאק. אויך זי האט פאגאטאוויע צוגענומען אין שפיטאל – נישט אין א בעסערען מצב.

■ ■ ■

(א) אין א וועלדעל, אין דארף מאשליצע, לאסקער קרייז, האט מען געפונען אנ'אויפגעהאנגענעם אויף א בוים דעם 54-יעהריגען פויער אנטאני שטשיופא.

מ'האט איהם פאר חובות געזאלט פערקויפען זיין ביסעל בעבעכעס, האט ער זיך אויפגעהאנגען.

צוויי קרבנות פון ברענ-שפריט
אנ'אויסטערלישע טראגישע „שיעלאנקע" אין פאביאניץ

(2) דער איינוואוינער פון אוניעיוווא, דער 43 יעהריגער אלעקסאנדער קריטשינסקי, איז אראפגעקומען קיין פאביאניץ א ביסעל „באוויען זיך"...

האט ער זיך דארט בעקענט מיט דער 45-יעהריגער מאריאנא נאוויצקא, און איז מיט איהר אוועק שפאצירען אויפ'ן פעלד.

דארט האבען זיי זיך ביידע אוועקגעזעצט, און אלעקסאנדער האט אנגעהויבען מכבד זיין מאריאננא'ן מיט א גלעזעל משקה נאך א גלעזעל משקה – דענאטוראל פערזיסט מיט סאק...

עס האט אבער נישט לאנג געדויערט, און מאריאננא'ן איז פונ'ם גיפטיגען געטראנק נישט גוט געווארן, און זי איז אין שרעקליכע יסורים געשטארבען.

אלעקסאנדער האט זיך מורא'דיג דערשראקען פון זיין טאט, ער האט ממש נישט געוואוסט, וואס ער זאל מיט זיך טון, איז ער ענטלאפען און זיך פערשטעקט אין נאהנטסטען וועלדעל.

מ'האט אבער די טויטע, און אין א פאר שעה שפעטער אויך איהם געפונען.

האט מען איהם אוועקגענומען אין קאמיסאריאט אריין, און דא האט ער עס געמאכט קורץ און „שארף":

אין איין אטעם האט ער אויסגעטרונקען די צווייטע העלפט דענאטוראט, און איז אוועקגעפאלען א פער'חלשטער.

אפמינוטערען איז שוין נישט געווען וועמען – ער איז באלד געשטארבען.

א פאסער — א מערדער
אלענפאלס, קיין גרויסער צדיק איז ער בקיין שום אופן נישט

(2) הויבען הויבט זיך אן די מעשה פשוט:

די 2 גנבים אלעקסאנדער מייכזשאק און סטאניסלאוו הענקא זענען געגאנגען און בעגנב'עט איינעם באמשינסקי'ס א רייכען דארפס-מאיאנטעק-צוזאמען אלץ וואס עס האט זיך נאר געלאזט: בישוטעריע, פוטערס, נארדעראב א,א.וו. אין דעם אלגעמיינעם ווערט פון 75 טויזענד זלאטעס.

האבען זיך די גנבים קודם געטיילט מיט דעם רויב – פראצענטועל, וויפיעל וועמען ס'געהערט, און דערנאך זענען זיי אוועק צו דעם פאסער יוליאן קרעמפעטשינסקי, אין דארף לישיעץ, קוילער קרייז, ער זאל ביי זיי דאס „אנפערדינטע" אפקויפען.

מען האט זיך מיט קרעמפעטשינסקי'ן אפגעשמועסט, אז די טראנזאקציע וועט געמאכט ווערען ביינאכט טאקע אין זיינער, אין דעם פאסער'ס סטאדאלע, און די ביידע גנבים האבען זיך נאכן שווערען „מעסמאטען" אוועקגעלייגט כאפען א דרשים...

אז זיי זענען שוין אויף רעכט איינגעשלאפען, און אנגעהויבען פעסט צו שנארכען, האט זיך קרעמפעטשינסקי מישב געווען – וואס ווערט ער זיי, די וואיטקעס, גיין צאהלען געלד פאר די זאכען – אויך מיר א געשעפט. — ער וועט זיי בעסער קאלט מאכען, וועט ער האבען אי די זאכען אי דאס געלד.

וכך הוה – ער איז שטיל אריין אין דער סטאדאלע, און אריינגעשאסען עטליכע קוילען סיי אין הענקען סיי אין מייכזשאק'ן.

איז הענקע געבליבען ליגען א טויטער, און מייכזשאק – א שווער פערוואונדעטער.

מייכזשאק האט אבער נישט פערלוירען דאס בעוואוסטזיין, געמאכט זיך, אז ער איז טויט, און ווען קרעמפעטשינסקי איז ארויס פון דער סטאדאלע, האט ער אלארמירט פאליציי, און – געחלשט.

א גוסס'ן האט מען איהם אפגעפיהרט אין שפיטאל,

דער מערדער איז ארעסטירט.

מ'זוכט אין לאדז אנ'אנטיקעל...

(א) דער 21-יעהריגער אלפרעד טוצלעבער, א בעאמטער פון דער אינטערנאציאנאלער האנדעלס-באנק אין קאטאוויץ האט דעם 20. ד. ח. פערשווינדעט 300,000 טשעכישע קראנען און 180 דוקאטען אין גאלד, און איז אינערגיץ ענטלאפען. איצט זוכט מען איהם דעם פויגעל-בחור.

די לאדזשער פאליציי האט בעקומען ווענען דעם א ידיעה, און האט איהם אויך אנגעהויבען צו זוכען, ווייל ס'איז פערהאן א חשד, אז ער האט זיך פערשטעקט אין דער לאדזשער וואיעוואדזשטווע.

אפטייקען
היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאכט דיזשורירען: ק. לייננוועבער (פרייהייטס-פלאץ 2), י. הארטמאן (מלינארסקא 1), וו. דאנילעצקי (פיעטריקאווער 127), פערעלמאן (ציגעל-גאס 32), י. צימער (וואלטשאנסקא 37), פ. וואיטשיצקי (נאפיורקאווסקיעגא 27).

אונטער די רעדער פון אויטאס
דער'הרג'עט געווארן אנ'עלטערע פרוי און א ראווער-פאהרער

(2) אויף רוג בזשעזשינער און פראנציסקאנער איז ארונטערגעפאלען אונטער די רעדער פון אנ'אויטא די דורכגייענדע 62-יאהריגע אנטאנינא וואזשניאק (פון זאווישא 12).

מיט א צובראכענעם שארבען, פוס, און איינגעזצען א צוקאליעטשעטע, האט מען זי, אין א גוסס'ן צושטאנד אפגעפיהרט אין שפיטאל.

■ ■ ■

(א) דאס זעלבע שרעקליכע אומגליק האט פאסירט מיט דעם 33-יעהריגען פראנציסעק שקודלארעק (פון ארדזאנא 4), וועלכער איז געפאהרען אויף א ראווער.

ווען ער איז שוין געווען אויף וואלטשאנסקא גאס, נעבען נומער 243, איז אויף איהם פלוצים ארויפגעפאהרען דער אויטאבוס לד. 83,083 און פון איהם איז איבערגעבליבען א שטיק בלוטיגע, צעפלייטשטע מאסע...

זיין טויטען קערפער האט מען אפגעפיהרט אין פראזעקטאריום.

אריגינעלע רויטוויינען
אין בעסטער קוואליטעט צו זעהר צוגענגליכע פרייזען ספעציעל פאר מ א ג ע ן און צ ו ק ע ר ־ ל י י ד ע נ ד ע בעקומט מען אין דעם בעקאנטען ווייןגעשעפט פון
ע. שיקיער
אינהאבער ישראל שיקיער
לאדז, פולנאצנא 1 טעל. 107-84

Dr.
Wołkowyski
האט זיך איבערגעצויגען אויף
ציגעל-גאס 11, טעל. 238-02
נעהמט אן אין הויט- און ווענערישע קראנקהייטען, מענער-שוואכע
נעמט אהן פון 8–12 בייטאג, 4-6 און פון 7-8.

MAOK
TEPI ROBACTWO

פערענדיגט דער שטרייק פון די סעזאן-ארבייטער אין פאביאניץ

(א) נאך לאנגע פערטראקטאציעס האט זיך אין פאביאניץ געענדיגט דער שטרייק פון די סעזאן-ארבייטער.

די ארבייטער בעקומען געהעכערט דעם לוין.

העלפט
די אומגליקליכע קרבנות פון דער פערפלייצונג!

א מוראדיג אומגליק האט געטראפען א גרויסען שטח אין פוילען, די נאטור האט מיט איהר שטיכיגע אומגעבערענגס צעהנדליגער מענשען, האט פערניכטעט אונגעהויערע סומעס פון מענשליכער שווערער פראצע, האט אפגעמעקט די עקזיסטענצען פון טויזענטער מענשען, האט אוועקגענומען דעם דאך איבערן קאפ פון צעהנדליגער טויזענטער יודישע און נישט-יודישע משפחות.

גאנצע מחנות הימלאזע, טויזענטער אומגליקליכע קינדער זוכען איצט א שטיקעל ברויט, אנ'ארט דעם קאפ אוועקצולעגען און זענען אויסגעשטעלט אויף דער געפאהר פון אנשטעקענדע קראנקהייטען און אפשר פון א הונגער-טויט.

די בעפעלקערונג פון פוילען, די 3 מיליאן יודען אלע, ווי איין מאן מוזען איצט אנשטרענגען אלע כחות, כדי צו העלפען די פעראומגליקטע, קיינער טאר זיך נישט אפזאגען, אפילו מיט דער קלענסטער נדבה צו העלפען אונזערע מיטבירגער, אונזערע ברידער יודען.

מיר קענען די לאגע פון דער יודישער בעפעלקערונג, דעם שווערען קריזיס, וועלכער פרעסט זי, אבער דאס איז בשום אופן נישט קיין אויסרייד, פונקט פערקעהרט, די יודישע בעפעלקערונג דארף און וועט ווידעראמאל איבערצייגען, אז די נויט פון לאנד. דאס אומגליק פון די מיטבירגער איז פאר זיי נישט פרעמד און מיט דער גרעסטע אנשטרענגונג, שאפען די סומען, וועלכע זענען נויטיג, כאטש אויף א מינימאלען אופן צו העלפען אונזערע אומגליקליכע.

מיר עפענען מארגען א זאמעל-ליסטע פאר די קרבנות פון דער פערפלייצונג און מיר זענען זיכער, אז אונזערע לעזער, פריינד און די גאנצע יודישע בעפעלקערונג וועט דעם עקזאמען פון רחמנות און אפפערוויליגקייט פולשטענדיג אויסהאלטען!

„נייער פאלקסבלאט"

צוגאב-פאבאר-קאמיסיע

ד. 27 און 28 יולי וועט זיין לאקאל פון דער מיליטערישער אפטיילונג ביים מאגיסטראט, פעטריקאווער 165 אמטירען א צוגאב-פאבאר-קאמיסיע פאר דער פ. ק. או. לאדז שטאט 2. צו דער קאמיסיע דארפען זיך מעלדען די פאבאראווע פון יאהרגאנג 1913 וועלכע האבען זיך צוליב וויכטיגע סיבות נישט געקענט שטעלען ביז איצט צו די קאמיסיעס און די פאבאראווע פון עלטערע יאהרגענג, וועלכע האבען נאך נישט רעגולירט זייער בעציהונג צו מיליטער-דינסט אויב די האבען דערהאלטען באמטליכע אויפפאדערונגען פון דער שטאטישער סטאראסטווע און וואוינען אויפן שטח פון די 1, 4, 6, 7, 10, 12, 13, און 14 פאליציי-קאמיסאריאטען.

צו דער קאמיסיע מוז מען צושטעלען א פאס אדער א דאקומענט מיט א פאטאגראפיע.

געטראפען נישט — פון
נאר צוליב א שטארקען דונער

(2) נעכטען ביינאכט, בעת דעם שטורעם-רעגען מיט די דונערס, איז אויף די טרעפען, אין הויז אויף לעגיאנען-גאס 42 געגאנגען דער לאקאטאר סטאניסלאוו יארזגא.

פלוצים האט א זעץ געטון אנ'אויסטערליש שטארקער דונער, און יארוגא האט זיך פון איהם אזוי איבערגעשראקען, אז ער איז ארונטערגעפאלען פון די טרעפען, צובראכענדיג זיך דערביי א האנד און צושעדיגענדיג דעם קאפ.

אין א שטערען נושטאנד האט מען איהם אפגעפיהרט אין שפיטאל.

Doktór KLINGER
ספעציאל-ארצט פאר מענער-שוואכע און ווענערישע קראנקהייטען
Andrzeja 2, tel. 132-28
נעמט אן פון 9 ביז 11 פריה און פון 6 ביז 8 אוו.
שבת און יום-טוב פון 10 ביז 12.

א גוסס'דיגער מאן נעמט תקיעת=כף פון זיין פרוי, אז זי וועט חתונה האבען מיט זיין יוגענד=חבר

א שפאנענדע געשיכטע, וואס האט זיך פערלאפען אין לאדז און וואס לייענט זיך ווי א סענסאציאנעלער ראמאן

דוד ג. און שלמה פ. זענען געטרייע חברים. זייער חברשאפט ציהט זיך שוין אזוי פון קינדווייז אן.

ביידעס עלטערן האבען געוואוינט אין שכנות. דוד שטאמט פון א חסידישער און פערמעגליכער היים, שלמה'ס פאטער איז געווען אן איינפאכער בעל=מלאכה.

דוד'ן האט מען אוועקגעזעצט לערנען און פון איהם איז אויסגעוואקסען א בן תורה, שלמה איז געצוואונגען געווען זיך צו נעהמען צו א פאך.

נישט געקוקט דערויף, וואס די דערמאהנטע צוויי חברים האבען זיך געלאזט דורך פערשידענע וועגען צו א תכלית זייערן, האט זיך זייער חבר'שאפט אפילו אויף א האר נישט אפגעשוואכט אזוי, אז שלמה האט געמוזט אין א צייט ארום נעהמען דעם וואנדער-שטאק אין האנד אריין און זיך אוועקלאזען איבער דער ברייטער וועלט, האט דוד קיין מינוט נישט געטראכט, אוועקגעלייגט די גמרא, זיך געזעגענט מיט דער היים און זיך מיטגעלאזט מיט זיין געטרייען חבר אין די מרחקים.

יאהרענלאנג האט שלמה געוואנדערט איבער שטעט און לענדער. דוד האט איהם א טאג נישט פערלאזט. אומעטום איז ער מיט איהם מיטגעגאנגען און זיך תמיד צוזאמענגעהאלטען.

שלמה האט ענדליך בעשלאסען צוריק אהיימצופאהרען. דוד איז גלייך מיט איהם מיטגעפאהרען.

ס'איז אנגעקומען די צייט, ווען מ'האט שלמה'ן אנגעהויבען צו רעדען שידוכים. אויך דוד האט באלד געגומען שוין מיידלעך. ביידע חברים זענען אין איין צייט חתנים געווארען.

דאן איז אבער צווישען זיי פארגעקומען א מיספערשטענדניש: שלמה'ן האט אנגעהויבען צו געפעלען דוד'ס כלה און דוד האט געהאט חשק צו שלמה'ס כלה. זיי האבען באלד דערשטיקט אין זיך די זינדיגע געפיהלען, חתונה געהאט מיט זייערע בלות, און געווארען געטרייע מענער.

יאהרען זענען געפלויגען, ביידע חברים האבען געהאט קינדער, זיי דערצויגען און אויסגעגעבען, טיף אין הארץ האט זיך אבער ביי יעדען פון זיי געטליעט אין משך פון דער גאנצער צייט א ליבעס-פלעמעלע צום אנדערענס פרוי.

טרעפט אן'אומגליק: דוד'ס ווייב ווערט קראנק און שטארבט אוועק און אין דער זעלבער צייט הייבט אויך שלמה אן צו קרענקען. דוד וויינט און טרויערט נאך זיין חורבן. די איינזאמקייט צווינגט איהם אבער צום סוף צו זוכען זיך א טרייסט אין שויס פון אן'אנדערע יודענע.

שדכנים הייבען אן דוד'ן צו ליווערן „סחורה", קומט ער צו שלמה'ן און דערציילט איהם יועגען די גליקען, מיט וועלכע מ'גייט איהם מזכה זיין. שלמה הערט רוהיג אויס די געשיכטע און זאגט צו איהם אזוי: ליבער חבר, נישט דאס און נישט יענץ איז פאר דיר, דיין בעשערטע איז אן'אנדערע, ווארט, ס'וועט שוין גאר נישט לאנג דויערן און דו וועסט זי בעקומען!

דוד כאפט זיך גלייך וועגען וועמען זיין געטרייער חבר טראכט. אין איהם פלאמט אויף א לייכט בושה-פייערל. ס'דערוועקען זיך אין איהם די אמאליגע מחשבות און תשיקות, ווי אין א חלום שלענגלען זיך פאר איהם פערבייא אלע זיינע איבערלעבענישען בעת דער חתנשאפט, נאך דער חתונה און ביז דער לעצטער מינוט.

שלמה דערפיהלט גלייך, וואס אין הארץ פון זיין חבר קומט פאר. אויך אין זיין זכרון הויבען אן ארויסצושווימען זיינע אמאליגע פערהעלטנישען צו דוד'ס פערשטארבען ווייב. א שטארקע אטטמעפערקייכונג פעריאגט אבער די אלע מחשבות און דער שמועס צווישען די צוויי חברים נעמט אן אן'אנדערע ווענדונג.

וויפיל מאל דוד איז געקומען צו שלמה'נען, האט דער לעצטער איהם געטרייסט מיט דער האפנונג, אז ס'וועט שוין לאנג נישט דויערן, אז אט קומט זיין „אויפרעכטעניש".

איינמאל קומט דוד צו שלמה'נען. שלמה האט זיך גראד גאר שלעכט געפיהלט. ער האט גלייך צוגערופען זיין ווייב צום בעט — געהייסען זיך אויך דוד'ן דערנעהנטערען און מיט א שוואכע און ציטערדיגע שטימע צו דוד'ן זיך אזוי געוואנדען: ליבער פריינט! מיר זענען געווען צוויי געטרייע יוגענד-חברים, תמיד האט אין אונזערע ביידעס בעציהונגען געהערשט אן'אבסאלוטע הארמאניע. בלויז אין איין פרט איז צווישען אונז ענטשטאנען א מיספערשטענדניש. נאכ'ן ווערען חתנים, האבען מיר דערפיהלט, אז יעדען פון אונז געפעלט דעם צווייטענס כלה, אונזער טרייעשאפט און בעשיידענהייט האט אבער אונז נישט דערלאזט דורכפיהרען דעם „טויש" און איינארדענען אונזער פאמיליען-לעבען לויט דער שטימע פון הארץ. מילא, איך האב שוין מיין ראל אפגעשפילט און א ליאדע מינוט שייד איך זיך מיט דער זינדיגער וועלט. וואס שייך אבער דיר, ליבער חבר, אויב ס'איז דיר נישט בעשערט געווען ביי מיין לעבען צו דערגרייכען יידיין „אידעאל", דערגרייך איהם נאך מיין טויט,

איך בעשווער דיך, הארציגער דוד, אז דו וועסט חתונה האבען מיט מיין פרוי, דיין אמאליגער „חלום" און איהר וועט גליקליך אויסלעבען די פאר בעשערטע יאהר. דוד און דעם גוסס'דיגען שלמה'ס פרוי האבען געגעבען תקיעת-כף, אז זיי וועלען מקיים זיין זיין וואונש. שלמה האט ביי זיי געבעטען מחילה, פערגלייזט די אויגען און מיט א בערוהיגטען געוויסען אויסגעהויכט זיין נשמה.

— — — — — — — —

דוד האט טאקע באלד דערנאך חתונה געהאט מיט שלמה'ס אלמנה און דערווייל לעבט זיך דאס פארפאלק גליקליך און צופרידען.

א—ס.

געפעהרליכע שוועמלעך

זיי זענען טאקי בעטעמ'ט, אבער מ'דארף זיין גוט פארזיכטיג מיט זיי

(2) לכבוד זונטאג האט קאראלינא בענדער (פאדזשעטשנא 22) אפגעקאכט נאכטען א מאלצייט מיט פרישע שוועמלעך, וואס זי האט אקארשט גע האט געקויפט אין גאס.

אז זי מיטן מאן מיט איהרע דריי קינדער האבען געהאט דעם מאכל אויפגעגעסען, האבען זיי אלע פלוצים בעקומען שרעקליכע בויך-קראמפען, און זי קאראלינא גופא האט אפילו גע'חלשט.

מ'האט ארויסגערופען פאגאטאוויע, אויסגעפלומט 5 מאגענס, און קאראלינא'ן — אין א בעזונדערס שווערען צושטאנד — צוגענומען אין שפיטאל.

פאליציי זוכט דעם פערקויפער פון די שוועמלעך.

ארעסטירט א געפעהרליכען אינטערנאציאנאלען באהן=גנב

וועלכער איז ערשט מיט עטליכע טעג צוריק ענטלאפען פון טורמע

(א) די לאדזשער אויספארשונגס-מאכט האט ארעסטירט א געפעהרליכען פערברעכער, וועלכער ווערט געזוכט דורך א רייה געריכטען און פראקוראטורען. א פאליציאנט האט אויף דער באהן-סטאציע אין קוטנא בעמערקט א פערדעכטיגען פערשוין, דער פאליציאנט האט איהם אויסלעגיטימירט און ער האט געוויזען א פאס אויפן נאמען פון ד"ר אכמאן פון פויזען.

ס'האט זיך אבער ארויסגעשטעלט, אז דאס איז דער אינטערנאציאנאלער גנב סטאניסלאוו סקוכא, וועלכען איז ערשט דעם 11 יולי ענטלאפען פון טורמע.

דער ארעסטירטער איז א בעקאנטער באהן-גנב, אן'עלעגאנט, פאהרט קיינמאל נישט אנדערש ווי מיט דער ערשטער קלאס. ביי איהם האט מען געפינען א גרויסע סומע געלד אין פערשידענע וואלוטען.

פאראליזירטער אויף א האנד און דאך... גע'גנב'עט

(2) ביי די סקורסקי'ס אויף שענקיעוויטשגאס 4 איז בשעתו געגנב'עט געווארען מלבושים. פאליציי האט זיך איינגעגעבען צו כאפען דעם גנב, א דעביוטאנט אויף דעם געביט.

ס'איז געווען דער 26-יעהריגער מאקס וואווזשיניעץ, וועלכער האט נאך די מעלה, וואס זיין לינקע האנד איז פאראליזירט.

בעת'ן פראצעס, וואס איז פארגעקומען נעכטען האט דער גנב זיך מודה געווען און געבעטען מ'זאל איהם דאס מאל מוחל זיין דאס פערברעכען, וואס ער איז בעגאנגען מחמת נויט. פאר די ריכטער איז ער געשטאנען אויף די קניען און זיך געבעטען רחמים.

ער איז פערמשפט געווארען אויף 3 חדשים ארעסט, אויסצופיהרען די שטראף אין אן'אונבעשטימטער צייט ארום.

א ווילדע „מציאה"

אומגעקומען דערביי א 12-יאהריג יונגעל

(2) פאסירט האט עס אין טאמאשאוו.

דער 16-יאהריגער אדאם קאלינאווסקי איז געגאנגען אויפן ברעג טייך — אויף דער פיליצע — און געפונען דארט א רעוואלווער.

איז ער אוועק צו זיך אהיים און אנגעהויבען צו מאניפולירען מיט דער כלי...

בעת מעשה, ווי ער האט געדרייט דעם רעוואלווער אהין און אהער איז אין שטוב אריין דעם שכנס 12-יאהריגער זדזשיסלאוו פיאסני.

פלוצים האט דער רעוואלווער אויסגעשאסען, הוין דער אריינגעקומענער האט בעקומען א קויל אין בויך.

אין א שעה שפעטער איז ער געשטארבען.

אדאם קאלינאווסקי, דער „גליקליכער געפינער" איז ארעסטירט.

פרוב=אלארם פון פייערלעשער

(א) נעכטען זענען פיער אפטיילונגען פייערלעשער — די 2, 3, 4 און 8-טע ארויסגערופען געווארען אין דער פאבריק פון גורדלסקי און פרושיצקי, אויף פיעטריקאווער 218.

דארט איז אבער נישט געווען קיין שרפה, נאר עס איז אדורכגעפיהרט געווארען א פרוב-אלארם פון די פייערלעשער, און מ'האט זיך א שעה צייט געאיבט.

Dr. med. Trepman
צעגעלניאנא 4, טעל. 216-90
ספעצ. פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען. בעהאנדלונג פון מענערשוואכע אויף אלע ארט אנאליזן נעהמט אן פון 8—12 און פון 5—9 אוו. זונטאג און יום-טוב פון 8—1. בעזונדערע ווארטע-זאל פאר פרויען.

ראטעוועט אייער געזונד!
קראנקע אויף רופטורען (ברוך-קראנקהייטען)
ספעציעלע ארטאפעדישע הייל-גומי-באנדאזשען פון מיין מעטאדע העלפן ראדיקאל אונטער גאראנטיע אהן אפעראציעס פון אלע מינים ברוך-קראנקהייטען (רופטורען) אפילו די עלטעסטע און געפעהרליכסטע ביי מענער, פרויען און קינדער.

דאס אראפלאזען זיך פון מאגען און קישקעס בעזייטיג איך דורך פערלעגען ספעציעלע אינדיווידועל צוגעפאסטע בויך-באנדאזשען. אויף אויסגעקרימטע רוקען-ביין (הויקערס) ארטאפעדישע הייל-גארסעטן אויף ביינער-שווינדזוכט און אלע אנדערע פעהלערן ארטאפעדישע הייל-אפאראטען אויף פלאטפוס.

ספעציעלע איינלאגען לויט גיפס-מאדעלען, אויף זשילאקעס. — גומי-זאקן לויט מאס. קינסטליכע הענד און פיס
ספעציעלער אנשטאלט פאר הייל=ארטאפעדיע
Spec. Ortop. O. PETRYKIEWICZ אויס לעמבערג
לאדז, פיראמאוויטשא 9 (אלגינסקא)
(פראנט פארטער), טעל. 177-09 נאהנט פון לאדזשער פאבריקס-באהנהויף
בעמערקונג: דאס ערשיינען פון די קראנקע איזאונבעדינגט נויטיג. צאהלרייכע דאנקזאגונגען און דאנק=בריף.
(אין זגערזש אויף טלאמצקא № 2 און № 4 אייגענע הייזער)

יודיש טעאטער „פילהארמאניע" נארוטאוויטשא 20 טעל. 213-84
היינט געזעגענט זיך וויטלער מיט לאדז!
היינט, מאנטאג, דעם 22-טען ד. ח. 9.15 אווענט
אונאפרופליך לעצטע געזעגענונגס=פארשטעלונג
פון בעליבטען בן-ציון וויטלער
מיט'ן אנסאמבל פון יוכבד זילבערג און אנסאמבל
4 פארשטעלונגען אין איין אווענט 4
פאר 1 קליינעם בילעט
דאס האט לאדז נאך נישט געזעהען!!!
א ראנדעוואו פון גאנץ לאדז אין טעאטער פילהארמאניע!!!
1) דער בלינדער פאיאץ
2) די גאליציאנער חתונה
3) פון טויט לעבעדיג צום ערשטען מאל אין לאדז
4) — א גרויסע — געזעגענונג=רעווי גוד=ביי לאדז א. נ.
וויטלער אין דעם וואס איהר האט נאך נישט געזעהן. זינגען, טאנצען, שפרינגען ביז טאג
יוכבד זילבערג — ליריש, הארציג, יודיש' חנ'עוודיג.
באלבירסקי, ר. בעזמאן — קנאקעדיג, לעבעדיג און פריליך.
יעקב וויינבערג — ראמאנטיש
האמבורגער, רייכענבערג, גאוא-ווי, פארערמאן, באלעט, כאר און ארכעסטער.
בעמערקונג: צו יעדען בילעט ווערט צוגעגעבען אלס מתנה וויטלער'ס בילד. אויפ'ן פערלאנג וועט ער טיילען אויטאגראפען. קאנפעראנסיער: נתן רייכענבערג.
בילעטען א גאנצען טאג צו בעקומען אין קאסע פון פילהארמאניע.

הספארט-בעוועגונג

דער זומער-פעסט פון „שטערן" אין „העלענאוו"

דער רייכער פערשידענארטיגער פראגראם פון שבת׳דיגען ספארט-פעסט פון „שטערן" האט צוגעצויגען אנ׳עולם פון העכער 5000 מאן, וועלכע האבען מיט א שטארקען אינטערעס נאכגעפאלגט די אויספיהרונגען פון דעם גרויסען ספארט-פראגראם.

מיר האבען געהאט די געלעגענהייט צו זעהן דאס צווייטע מאל היי-יאהר א אלגעמיינעם עפענטליכען ארויסטריט פון די גימנאסטישע גרופען ביי „שטערן" און מען מוז פעסטשטעלען, אז הגם דער ארויסטריט איז דורך די ארגאניזאטארען געוויס גרינג און מיט א גרויסער אחריות צוגעגרייט געווארן און די ספארטלער האבען אלין צוגעטראגן בכדי די איבונגען זאלן אויסגעפיהרט ווערין קארעקט און פינקטליך, האט אבער די גימנאסטישע סעקציע ביי „שטערן" זייט דעם ערשטען היי-יאהריגען ארויסטריט — קיין גרויסע פארשריטען נישט געמאכט. פון „שטערן", וועלכער האט שוין אויפ׳ן געביט פון גימנאסטיק א טראדיציע פון ערנסטער און אחריות-פולער ארבייט, האבען מיר דאס רעכט צו פערלאנגען, אז איהר מאסען-סעקציע, וועלכע איז דער תוך פון איהר ארגאניזאציע, זאל קיינמאל נישט בלייבען שטעהן אויף א ארט. ביי דעם אינסטרוקטארען קאלעגיום, איז קענטיג, אז זי טראכט און זוכט דעם וועג, וואס זאל ענטשפרעכען דער ראציאנעלער קערפערליכער ענטוויקלונג פון דער ברייטער יוגענד, אבער אויף דעם שבת׳דיגען פעסט איז דאס בכלל נישט געקומען צום אויסדרוק.

דאס מענשען-מאטעריאל פון וועלכען עס באשטעהט די גימנאסטישע סעקציע ביי „שטערן" איז נישט קיין שלעכטע און מ׳קאן דעריבער דערווארטען, אז די סעקציע, וועט ביי א געהעריגער אויפזיכט נאך א סך בעווייזען.

די בעדינגונגען אויסצופיהרען די איבונגען זענען אין גארטען געווען זעהר שלעכטע, נישט די טריבונא און נישט דער פלאץ אין גארטען אויף וועלכען די איבונגען זענען אויסגעפיהרט געווארען זענען געאייגענט צו אזעלכע איבונגען אויף א אנדערען פלאץ וואלט דער גאנצער גימנאסטישער פראגראם אהן שום ספק אויסגעפאלען פיל בעסער.

אנגעהויבען האט זיך דער פעסט מיט א פעלד-לויף נאויף א שטח פון 1000 מעטער אין וועלכען עס האבען זיך בעטייליגט א גרויסע צאהל לייכט-אטלעטען, אלס ערשטער איז געקומען שאפשעוויטש פאר ריבא און לאסטמאנען. נאכדעם איז פארגעקומען א 60 מעטער-לויף פאר פרויען, וועלכען עס האט געוואונען פרל. ליטמאנאוויטש 2.

דאן זענען פארגעקומען די גימנאסטישע איבונגען פון מענער און פרויען, וועלכע האבען אונטער דער אנפיהרונג פון גאנצען אינסטרוקטארען-קאלעגיום אויסגעפיהרט א אלגעמיינער פריי-איבונג, די דאזיגע איבונג איז הגם זעהר א לייכטע אבער א גוט אדורכגעטראכטע און איז אויסגערעכענט אויף דער אלגעמיינער קערפערליכער ענטוויקלונג. די רעזולטאט איז אינגאנצען ערצילט געווארען, א שאד נאר, וואס די טעכנישע בעדינגונגען זענען געווען שלעכטע און האבען פיל געשטערט אין דער אלגעמיינער אויספיהרונג און עפעקט.

די דעניטשע איבונגען פון דער מוסטער מענער-גרופע איז די שטאבען איבונגען פון מענער און פרויען אונטער דער אנפיהרונג פון ה׳ אבע זענען גוט אדורכגעטראכט געווארען, און זענען דורך די ספארטלער פרעציזע אויסגעפיהרט געווארען. ה׳ אבע בעזיצט געלונגענע אייגפאלען און דארף ווייטער אין דער ריכטונג זיך ווידמען. נישט שלעכט זענען אויסגעפאלען די מוסטער איבונגען פון דער מענער גרופע אונטער דער אנפיהרונג פון ה׳ מאשלאנקא און די פלאסטישע איבונגען פון די פרויען-גרופען, אונטער דער אנפיהרונג פון ה׳ בערליגסקי. די איבונגען זענען זעהר גוטע, זארגפעליג אויסגעשטעלט דורך די אינסטרוקטארען און ביי דער גענויסענהאפטער אויספיהרונג פון די גרופען, האבען זיי געשאפען דעם געהעריגען עפעקט.

בעסער ווי אין פריהעריגען מאל, איז דאס מאל אויסגעפאלען די שפרונגען איבער׳ן קאזען, אונטער דער אנפיהרונג פון ה׳ אבע. די ארגאניזאטארען און די ספארטלער האבען דא שוין ארויסגעוויזען מעהר פערשטענדניש און האבען אין דער איבונג ענטגעגענגעלייגט פיל קענטנישען.

די ארגאניזאציע בעת די איבונגען איז געווען זעהר א גוטע.

באקס-מעטש

גוויאזדא (ווארשא) — „הכח" און „שטערן"

ראטהאלץ געווינט הויך ביי גאמפרידן

אין די ראהמען פון ספארט-פעסט פון „שטערן", איז אין אווענד ביים שיין פון רעפלעקטארען אויפ׳ן ספארט פלאץ אין „העלענאוו" פארגעקומען פאר אנ׳עולם פון העכער 5000 מאן דער באקס מעטש מיט׳ן אנטייל פון באקסער פון ווארשאווער „גוויאזדא", „הכח" און „שטערן" פון לאדז. עס האבען אויך געזאלט ארויסטרעטען די באקסער פון „בר כוכבא", אבער איינצעלנע מאמענט זענען אויפ׳ן פיזיקאנג פון וועלט-פערבאנד „מכבי" צוליב׳ן קאנפליקט צווישען לעצטען מיט „הכח" צו די קאמפען נישט צוגעטרעטען.

אין פליגען-געוויכט, האבען זיך געטראפען זאטעל 2 („גוויאזדא" — ווארשא) מיט ברוטמאנען („שטערן" — לאדז) אין אל עדריי רונדען קעמפען ביידע באקסער נישט ריין און אטאקירען געגענזייטיג, זאטעל געוואונט מינימאל אויף פונקטען. ברוטמאן, וועלכער קעמפט דאס ערשטע מאל איז א גוט מאטעריאל פאר א באקסער, ער דארפט אבער געדענקען אין דער פערטיידיגונג.

אין דער האן-וואג קעמפט צוקערמאן (גוויאזדא — ווארשא) אויף רעמי מיט פאגאט (הכח). אין אלע דריי רונדען זענען די קאמפען גלייכע צוקערמאן אטאקירט מעהר אבער פאגאט פערטיידיגט זיך בעסער.

די אטראקציע פון מעטש, איז דער קאמף צווישען בעסטען פוילישען באקסער אין פליגען-געוויכט — ראטהאלץ („גוויאזדא" — ווארשא) מיט׳ן מייסטער פון לאדז אינדער וואג — גאמפריד (הכח).

שוין אין דער ערשטער רונדע איז ראטהאלץ מכבד גאמפרידען מיט א „סעריע" און שטרענגט זיך דערביי נישט אן. אין דער צווייטער רונדע איז שוין ראטהאלץ׳ס איבערמאכט זעהר שטארק. גאמפריד בעמיהט זיך, אויסצומיידען ראטהאלץ׳ס פויסטען און איז שטארק ערשעפט, ער רעזיגנירט שוין בכלל פון קאנטער-אנגריפען און ווארט אויפ׳ן גאנג. דאס זעלבע איז דער דריטער רונדע ראטהאלץ געהט כסדר אויפ׳ן געגנער, אזוי, אז גאמפריד, האט שוין בכלל נישט וואס צו זאגען, ער בעמיהט זיך בלויז אויסצוהאלטען ביז צום סוף, וואס עס געלונגט איהם, ער ענדיגט אבער דעם קאמף אינגאנצען א ערשעפטער. ראטהאלץ זיגט הויך אויף פונקטען.

אין ווייטערען קאמף טרעפען זיך קעניגסבערג (גוויאזדא ווארשא) מיט לאסטמאן 2 (שטערן), דער ווארשאווער פערמאגט א שטארקען קלאפ. די קלעפ פון יונגען לאסטמאן, וועלכער איז דאס ערשטע מאל אויפ׳ן רינג, מאכען אויף קעניגסבערגען נישט קיין איינדרוק. קעניגסבערג געפונט זיך כסדר אין אנגריף און געוואונט די רונדע. לאסטמאן, בעזיצט א סך מעגליכקייטען פאר א באקסער. צוליב דעם וואס לאסטמאן רעזיגנירט פון ווייטערען קעמפען ווערט קעניגסבערג אנערקענט אלס זיגער דורך א טעכנישען באקאוט.

אין לעצטען קאמף, טרעפען זיך גאלדשטיין (גוויאזדא — ווארשא) מיט וואלדמאן (הכח) און דער לייכטער וואג דער דאזיגער קאמף, איז זעהר א שארפער, אין אנהויב אטאקירט גאלדשטיין זעהר העפטיג, ער טרעפט אבער א שטארקען ווידערשטאנד ביי וואלדמאנען, שפעטער גלייכט זיך אויס דער קאמף. אין דער דריטער רונדע לאזט גאלדשטיין פשוט נישט קומען צו דעם געגנער אויף וועלכען מ׳דערקענט שוין גאר שטארק גאלדשטיין׳ס קלעפ. גאלדשטיינ׳ס זיג איז זעהר א בולטער.

דער אלגעמיינער רעזולטאט איז פאלגענדע:

גוויאזדא (ווארשא) — הכח 1:5

גוויאזדא — שטערן 0:4

ריכטער ה׳ וואלף — זעהר גוט.

די ארגאניזאציע פון מעטש איז געווען זעהר א שלעכטע.

גרויסער מאטאר-צוזאמענפאהר אין לאדז,

ארגאניזירט דער לאדזער יודישער מאטאר-קלוב

פרעכטיגע מתנה פון „נייעם פאלקסבלאט" פאר׳ן בעסטען יוד. מאטאציקליסט

דעם קומענדיגען זונטאג ארגאניזירט דער לאדזער יודישער מאטאציקליסטען - קלוב א שטערן-צוזאמענפאהר נאך לאדז.

ווי מ׳קאן פאראויסזעהן, וועלען זיך אין דעם צוזאמענפאהר בעטייליגען 100 מאשינען דערפון 60— פון לאדזער מאטאר-פאהרער. דער צוזאמענפאהר קומט פאר מיט דער הסכמה פון פויילישען-פערבאנד און אין צוגענגליך פאר יעדען מאטאציקליסט, וואס וואוינט אין פוילען און בעזיצט די דערלויבניש צום פאהרען.

דעם שטח פון פאהרען, קאן זיך יעדער פאהרער אליין אויסקלייבען און מוז מינדעסטענס אדורכמאכען 100 קילאמעטער, דערביי קאן מען נישט אדורכמאכען צוויי מאל דעם זעלבען וועג. די מעטא פון צוזאמענפאהר, וועט זיך געפונען אויף פיעטרקאווער 115 אויפ׳ן פלאץ פון לאקאל פון לאדזער יודישען מאטאציקליסטען-קלוב און וועט זיין אפען פון 11 ביז 12 פארמיטאג.

די מאטאציקליסטען בעקומען די ווערקארטען דאס הייסט די בעשטעטיגונגען ארויסצופאהרען דורך דיירעקטע קלובען, נישט ארגאניזירטע מאטאציקליסטען גיט ארויס — דער יודישער מאטאר-קלוב.

פאר די אנטיילנעמער אין צוזאמענפאהר זענען בעשטימט א רייהע ווערטפולע מתנות. אזוי למשל בעקומט יעדער מאטאר-פאהרער, וואס האט אדורכגעמאכט 100 קילאמעטער און האט זיך געשטעלט צו דער מעטא צו דער צייט — א ארטישען פלאקעט.

דער קלוב וועלכער וועט צושטעלען צו דער מעטא די גרעסטע צאהל קלאסיפיצירטע אנטיילנעמער בעקומט — א עהרען-מתנה.

פאר די לאדזער קלובען איז פערהאן איבערגאנגס-מתנות פון מאגיסטראט און „גלאס-מא-ראגני".

די רעדאקציע פון „נייעם פאלקסבלאט", האט בעשטימט פאר׳ן בעסטען יודישען פאהרער א פרעכטיגען פייגער. עס איז צו דערווארטען, אז די יודישע מאטאר-פאהרער, וועלען נישט בלייבען אונטערשטעליג אין דעם גראנדיעזען צוזאמענפאהר.

פוסבאל

„לעגיא"-„אוסטריא" (וויען) 1:3 (0:1)

ווארשא.

„לעגיא" האט נעכטען געשפילט א פוסבאל-מעטש מיט „אוסטריא" פון וויען און אפגעהאלטען א גלענצענדען זיג אין פערהעלטניש פון 1:3.

„גוויאזדא" — „פ.וו.א.ט." 2:2

שבת האבען געשפילט א פינאל-מעטש, וועגן רעפרעזענטירען די הויפט-שטאט אין די קאמפען ארייננצוגעהן אין דער „ליגע" די מייסטערס פון „א" קלאס — „גוויאזדא" מיט „פ.וו.א.ט."

דער מעטש האט זיך פערענדיגט מיט א רעמי-רעזולטאט 2:2. צוליב דעם, וואס דער צווייטער מעטש צווישען די צוויי מאנשאפטען קומט פאר אויף „סקרא"-פלאץ, וואו די יודישע מאנשאפט פיהלט זיך זיכערער. האט „גוויאזדא" גרויסע שאנסען דעם מעטש צו געווינען און ערצילען די

מייסטערשאפט פון דער הויפט-שטאט.

די „א"-קלאס אין לאדז

ל. ט. ס. ג. — מייסטער

נאך די נעכטיגע רעזולטאטען פון די לעצטע מייסטערשאפטס-מעטשען אין דער „א"-קלאס, האט ל.ט.ס.ג. ערצילט דעם מייסטער-טיטול פון לאדז, האבענדיג אנ׳איבערמאכט איבער די „טוריסטען" מיט איין פונקט, אזוי, אז ל. ט. ס. ג. וועט רעפרעזענטירען לאדז אין די קאמפען ארייננצוגעהן אין דער ליגע. צוליב אבער דער שוואכער פארם פון דער לעצטער איז ווייניג צו האפען, אז ל.ט.ס.ג. זאל שפילען אנ׳אנגעזעהענער ראל אין די קאמפען. די רעזולטאטען פון די קאמפען זענען געווען פאלגענדע:

ל.ט.ס.ג. — ס.ק.ס. 1:4

טוריסטען — ווימא 1:3

הכח — ל.ק.ס. 4:2

(ווייטערדיגע ספארט זעה 8-טע זייט)

דער אריער-פאראגראף

ר. איזראעל

168

שטאנענהער ראמאן פון דער איצטיגער ווילדער צייט

פרידא האט זיך נאך אלץ געוואקעלט וואס די האט צו זאגען גוסטאוון, זי האט נאך אלץ אפגעשלעפט פון אויסזאגען דעם גאנצען אמת און זי האט געזאגט:

— קינד מיינס, דו וועסט דאס אלץ באלד פערשטעהן, איך בין אזוי צוגעבונדען צו דיר, ווייל איך האב געקענט דיין מוטער, איך האב איהר צוגעשוואוירען אז איך, וועל דאך אפהיטען דיך בעמיהען דיך צו ערציהען און אויסצוהאלטען אזוי לאנג ביז דו וועסט ווערען א דער וואקסענער מענש, וועלכער וועט קענען אפשאצען אלץ וואס איז פארגעקומען און וואס דארף נאך פארקומען. איך ווייס דעריבער נישט צי דו וועסט שוין זיין בכוח דאס אלץ צו בעגרייפען, פרידא האט געזאגט א ליגען, ווייל זי האט מורא געהאט אז די ווירקונג וואס דער אמת קען האבען אויף דעם יונגעל זאל נישט זיין צו גרויס, אז די איבערראשונג זאל נישט זיין א צו גרויסע.

גוסטאוו האט מיט זייגע גרויסע בלויע אויגען געקוקט אויף פרידאן, איצט האט ער זיך ווירקליך שוין מעהר נישט אריענטירט ווען וואס עס האנדעלט זיך. ער האט מיט א מינוט פריהער געמיינט, אז אט אט נאך א מינוט און דאס אלץ וואס ער האט זיך אזוי קלאהר פארגעשטעלט וועט זיך באלד בעשטעטיגען, די לאגע וועט ווערען קלאהר, און איהם וועט זיין פיל לייכטער מיט אמאל האט זיך פון דעם אלעם אויסגעלאזט א זייפען-בלאז, ס׳איז איהם נאך שווערער געווארען, ווי ס׳איז איהם געווען און ער האט מיט דער גרעסטער פערוואונדערונג געפרעגט:

— הייסט דאס, אז נישט איהר...

פרידא האט זיך געמאכט נישט הערענדיג וואס גוסטאוו האט געוואלט זאגען, זי האט איהם איבערגעשלאגען די רייד און געזאגט:

— איך וואלט דיר געקענט פיל דערצעהלען וועגען דיין מוטער, אבער נאר דעמאלט ווען דו וואלסט מיר צוגעזאגט אז דו וועסט ריכטיג אפשאצען אלץ וואס דיין מאמע האט געטוהן, אז דו זאלסט זי נישט פייגד בעקומען, נאר דו זאלסט זי ווייטער אזוי אכטען ווי ביז איצט, הגם דו קענסט זי נאך נישט.

גוסטאוו האט בייזוו געזאגט:

— און וואס האט איהר געמיינט, אז איך וועל פערארטיילען, וועלכען ס׳איז שריט פון מיינס א מאמע, איך שטעל דאך מיר שוין פאר, אז קיין פריהעליכע און גוטע זאכען וועל איך זיך נישט דער-וויסען, איך שטעל דאך מיר שוין פאר אז מיט מיין פערהאן איז פערבונדען עפעס א טראגעדיע וועלכע איך וועל זיך מוזען סוף-כל-סוף פריהער אדער שפעטער דערוויסען.

— אבער, האט גוסטאוו בעזאגט מיט פאטאס און מיט דיין גאנצער קינדערישער אויפריכטיגקייט וואס עס זאל נישט זיין, ווי אזוי דער ענין זאל זיך נישט פארשטעלען, וועל איך מיין מוטער נישט אפשטויסען פון מיר, אויב זי לעבט, אויב אבער זי לעבט שוין נישט וועל איך שטענדיג איהר אנדענק טייער האלטען.

פרידא האט אזש געציטערט פאר גליק, זי האט שוין די פארשטעלונג געמוזט אפשפילען ביזן סוף, כדי זיך דערנאך צו בעקענען צו גוסטאוון.

— אויב אזוי וועל איך דיר אלץ דערצעהלען. אויב דו האסט אזויפיל פערשטענדניש, וועל איך דיר בארייכות אלץ איבערגעבען. פערשטעהט זיך, אז דו דארפסט זיך נישט ריכטען אויף קיין פרעהליכע זאכען, זעהר ווייניג גליקליכע טעג, אפילו שעה׳ן האט דיין מוטער איבערגעלעבט, זי איז יאהרענלאנג געווען אומגליקליך.

— איך בעט אייך, מאראם, איהר זענט דאך אזא גוטע, דערצעהלט מיר אלץ, דערצעהלט מיר שנעל, איך וויל וויסען

פרידא האט גענומען דערצעהלען איהר אייגענע לעבענס-געשיכטע, כלומרשט אין נאמען פון אנ׳אנדערער, וואס האט געזאלט זיין גוסטאוו׳ס מוטער, זי האט דערצעהלט באריכות נישט אדורכגעלאזען דעם קלענסטען פרט. זי האט זיך בעמיהט אז איהר שטים זאל נישט ציטערען, אז זי זאל זיך נישט פערראטען, דאס יונגעל איז געזעסען און געגאפט, וואס ווייטער פרידא האט דערצעהלט, אלץ מעהר האט ער געזעהען אין דער געשיכטע, טאקע די געשיכטע פון דער פרוי, וועלכע זיצט דא אקעגען איהם, ס׳איז שוין ביי איהם נישט געווען קיין ספק, אז דאס איז זי זיין מוטער, וועלכע האט אזויפיל געליטען, אבער גליכצייטיג איהר קינד, דאס הייסט איהם אליין, אזוי שטארק געליבט, ער האט אויף דער פרוי געקוקט מיט אזויפיל ליבע, איהם איז געווארען אזוי ליכטיג אין די אויגען, אזוי פריי אויפן הארצען, ער האט זיך געפיהלט אזוי גליקליך, אז ער וואלט שוין מעהר נישט געוואלט הערען, איהם איז שוין גענוג אלץ איינס וואס די פרוי האט נאך צו דערצעהלען. די טראגישסטע זאכען האבען מעהר נישט געקענט צו שטערען דיין צופרידענקייט און גליק.

בעהן רעדען צו גוסטאוון האט פרידא געפרשט מיט איהר בליק וואס פארא איינדרוק די דערצעהלונג מאכט אויף דעם יונגעל, זי האט כסדר בעמערקט ווי זיין פנים הויבט אן צו שטראהלען פאר גליק, ווי זייגע אויגען ווערען אלץ גרעסער און גרעסער, ווי אויף זייגע ליפען צושפילט זיך א שמייכעל פון א צופרידענעם גליקליכען מענשען. פרידא האט נישט געוואלט שטערען דעם איינדרוק און זי האט זיך בעמיהט צו פערציהען די דערצעהלונג. ענדליך האט זי דאך געמוזט ענדיגען. גוסטאוו האט נישט איבערגעריסען אפילו מיט קיין זאיין ווארט, ער האט נאר געשלונגען די ווערטער און וואלט שוין געוואלט אז די דערצעהלונג זאל זיך ענדיגען און דאן זאל ער קענען צוטרעטען צום אנגריף און זי פערשיטען מיט פראגען. גוסטאוו האט שוין אין די געדאנקען געזעהן אז ער וועט דער פרוי שטעלען אזעלכע פראגען פון וועלכע זי וועט זיך מעהר נישט קענען ארויסדרעהען און זי וועט מוזען כאקע האבען אויפ׳ן ארט מודה זיין דעם אמת. זי וועט מעהר נישט קענען רעדען אויף לשון, אז ער זאל נישט וויסען צי דאס איז זי אדער נישט.

צום סוף האט פרידא פערענדיגט איהר דערצעהלונג און האט געזאגט:

— נו, זאל מיר זיך פארשטעלען אז די האסט אזא מוטער, ווי איך האב דיר דא דערצעהלט, ווי אזוי וואלסטו געהאנדעלט געגען איהר ווען דו וואלסטסט זי, זאלען מיר זאגען, פלוצלונג געטראפען?

(פארטזעצונג קומט).

משוגענע מיליאנערען

א בעזוך אין דער הייל־אנשטאלט אין אמעריקא פאר משוגע געווארענע מיליאנערען. — זעהר אינטערעסאנטע טיפן און טשיקאווע געשיכטעס. — אפילו משוגענערהייט איז גוט צו זיין א גביר...

ביי דער שעהנער אזערע אנטאריא, אין אמע־ריקא, נישט ווייט פון דער שטאט בופאלא, גע־פינט זיך א רייה העררליכע פאלאצען, וואס האבען נישט דייער גלייכען. די דאזיגע פאלאצען שטעלען פאר מיט זיך א סאנאטאריום פאר אמעריקאנער מיליאנערען, וואס זענען צוליב זייערע שפעקולא־ציעס און ריזיגע געשעפטען אראפ פון זינען.

דאס סאנאטאריום ווערט אין אלגעמיין בעצייכענט אלס „גן־עדן פון משוגעים".

יעדער פון די פענסיאנערען פון דעם אנ־שטאלט האט זיין ווילע, א קליין פאלאצעל, וואס בעשטעהט פון אנ'עס־צימער, א קיך, א באד־צי־מער, אנ'עמפאנג־צימער פאר געסט, א צימער פאר דינערשאפט און א ביבליאטעק־צימער. די פאלאצ־לעך געפינען זיך אין א ריזיגען פארק מיט פאנטאנעס. העררליכע פלאנטאציעס — שפיל־פלעצער פאר גאלף און טעניס. עס זענען דא פערהאן אלע פארגעניגענס, וואס עס קען זיך נאר ווינשען א מיליאנער, וואס האט זיך צוריקגעצויגען פון זיינע געשעפטען.

דער פארק פערנעמט א שטח פון מעהר ווי א קילאמעטער און די מיליאנערען־משוגעים קאנען זיך אויפ'ן דאזיגען שטח פריי בעוועגען. זיי האבען צו זייער דיספאזיציע טעלעפאנען, ראדיא־אפאראטען, וואס פערבינדען זיי מיט דער גאנצער וועלט, און די דינערשאפט ערפילט זייערע סאמע אויסטערלישע וואונשען.

דער „זעם־העניג"

אין איינעם פון די פאלאצלעך פון דער אנ־שטאלט וואוינט שוין זיבען יאהר דזשעמס וועל־סליי, וועלכער האט זיך נאך דער וועלט־מלחמה בע־קומען דעם צונאמען „דער קעניג פון די יוטע־זעק", וועלסליי האט אין דער מלחמה־צייט עקספארטירט מיליאנען זעק קיין פראנקרייך און ער האט דערביי פערדינט אוצרות מיט געלד, ווען די מלחמה האט אויפגעהערט, האט ער זיך גענומען צו פערשידענע שפעקולאציעס און זיינע געשעפטען זענען געגאנגען מיט דער פוטער אראב. אין די שפעטערדיגע קריזיס־יאהרען, פון יאהר 1929 אן, האט ער פערלוירען דעם גרעסטען טייל פון זיין פערמעגען.

אז מען האט איהם א געוויסען טאג מיטגע־טיילט, אז די אקציען־געזעלשאפט, ביי וועלכער ער האט געהאט שטעקען דעם רעשט פון זיין פער־מעגען, האט באנקראטירט — איז ער בעפאלען געווארען פון א ווילדען שגעון און האט צעהאקט און צעבראכען אלץ, וואס איז איהם געקומען אונ־טער די הענד. קוים מיט צרות איז דער דינערשאפט געלונגען איהם צו בינדען די הענד און די פיס און איהם אפפיהרען מיט א קארעטע פון דער גע־טער הילף אין א משוגעים הויז, פון וואנען מען האט איהם נאך עטליכע טעג אוועקגעשיקט אין די סאנאטאריע ביי דער אנטאריא־אזערע.

דא פערהאלט זיך וועלסליי זעהר רוהיג, אין די ביכער פון דער אנשטאלט פיגורירט ער אלס „שווערער פאל פון היפאכאנדריע" (מרה שחורה) און די דאקטוירים האלטען, אז זיין שגעון לאזט זיך נישט אויסהיילען.

פון וועלסלייס גרויסען פערמעגען איז נאך גע־לונגען אבצוראטעווען א סומע געלד, וואס וועט סטאַרטשען אויף אויסצוהאלטען איהם אין דער אנ־שטאלט, ווי לאנג ער וועט לעבען — און די אויס־האלטונג אין דער סאנאטאריע קאסט נישט ביליג: די בעטרעפט בערך 30—40 טויזענד דאלאר א יאהר.

א קלאג צום געלעכטער

צו די שווערע קראנקע משוגעים געהערט אויך דאנאלד פייטס.

פייטס האט אין דער מלחמה־צייט ערווארבען א פערמעגען פון פיל צעהנדליגער מיליאנען דאלא־רען. דיבע גאלאנטעריע־געשעפטען זענען געווען צעווארפען איבער אלע אמעריקאנער שטאטען: פון ניו־יארק ביז דרום קאראלינא. פייטס איז דער־גלייכען געווארען א קרבן פון קריזיס. ווען ס'האט אינ'ם יאהר 1929 באנקראטירט די באנק, אין וועל־כער ער איז געווען דער הויפט־אקציאנער, האט ער געמוזט ליקווידירען זיינע געשעפטען איינס נאכ'ן צווייטען.

דער מיליאנער האט רוהיג אויפגענומען די ידיעות וועגען זיינע געשעפטליכע מפלות. נאר ווען ס'איז א געוויסען טאג געקומען צו איהם א בעאמ־טער מיט אן אויפפאָרערונג, אז ער זאל בעצאהלען די שטייערן, וואס ער איז שולדיג, האט ער זיך משוגעהדיג פערגעלאכט — און ער האט דאן געלאכט אהן אויפהער עטליכע טעג נאכאנאנד. ער האט נישט געגעסען, נישט געטרונקען, נאר כסדר געלאכט, ביז מען האט איהם אוועקגעפיהרט אין א הייל־אנשטאלט, אין משך פון עטליכע טעג האט פייטס דורך זיין לאכען פערלוירען 10 קילא פון זיין וואג.

פון יאהר 1930 אן געפינט זיך פייטס אינ'ם „גן עדן פון משוגעים". ער לאכט איצט נישט מעהר, נאר ער זיפצט און וויינט כסדר, ער דער־קענט נישט קיינעם פון זיינע קרובים און ער אינ־טערעסירט זיך נישט מיט קיין שום זאך.

דער קעניג פון פלארידא

א שטענדיגער איינוואוינער פון דער סאנאטאר־יע איז אויך דער בעריהמטער מעקלער סעמיועל מייטנער.

מייטנער האט ערווארבען א ריזיג פערמעגען דורכ'ן איינקויף פון גרויסע שטיקער לאנד ביי די דרום־ברעגעס פון אטלאנטישען אקעאן — פון פלארידא ביז ווירדזשיניא.

געפינענדיג זיך איינמאל אין יאהר 1927 אויף א באנקעט, האט מייטנער געהאלטען א רעדע, אין וועלכער ער האט ערקלערט, אז ער מייטנער ווערט דער קעניג פון פלארידא און ער האט געפאדערט, אז מען זאל איהם קרוינען אלס קעניג. די אנ־וועזענדע געסט האבען אלע געמיינט, אז מייטנער איז מיט די ווערטער נאר אויסען געווען צו מאכען א וויץ, זיי האבען אלע הארציג געלאכט און הא־בען אלס שפאס איינגעארדענט א קאראנאציע־פייער פאר מייטנערן. סעמיועל מייטנער האט עס אבער געמיינט גאנץ ערנסט געמיינט. ער האט פאר זיך בעשטעלט א גאלדענע קרוין, וועלכע ער פלעגט טראגען בעת פערשידענע פייערונגען. ער האט א טייל פון זיינע אנגעשטעלטע בעשטימט אלס מי־ניסטארען, צערעמאניע־מייסטערס א. אז. וו. ער האט די שטאט דזשעקסאנוויל געמאכט פאר זיין „רעזידענץ" און זיין פאלאץ איז טאג און נאכט בעוואכט געווארען פון „קעניגליכע גווארדיסטען" עטליכע פאר טעג פלעגט מייטנער מאכען הויף־אויפנאהמען, ארגאניזירען דעפילאדעס א. אז. וו.

סוף כל סוף האט מען זיך געכאפט, אז דער מענש איז נישט ביי די קלארע געדאנקען.

אין דער משוגעים־אנשטאלט ביים ברעג פון דער אנטאריא־אזערע האלט זיך מייטנער ווייטער פאר א קעניג. ער שרייבט גאנצע טעג בעפעהלען פאר זיינע „ארמעע" און אויפרופען צו זיינע „טרייע אונטערטאנען" און ער פערטיילט טיטולען און אר־דערס. דיבע דעקרעטען שרייבט ער אונטער: „סעמ־יועל דער 14־טער, קעניג פון פלארידא".

דער רעכענמייסטער

פערהאן אין דער אנשטאלט אן מיליאנער מיט'ן נאמען ריטשארד בלעקסטאן, וועלכער רעכענט כסדר.

דער מיליאנער רעכענט גאנצע טעג און גאנצע נעכט. ער האט אפילו נישט קיין צייט צום עסען און צום שלאפען. מען האט פאר בלעקסטאנען גע־קויפט די טייערסטע רעכען־מאשינען. לעצטענס האט ער אבער ערקלערט, אז ער מוז האבען פאר זיך א בוכהאלטער און א רעכענמייסטער, וואס זאלען איהם בייהעלפיג זיין אין זיין ארבייט.

בלעקסטאן האט אמאל געהאנדעלט מיט ווערט־פאפירען. שפעקולירט אויף דער „בערזע" פון ווערט־פאפירען און ער האט דערביי פערלוירען זיין פער־מעגען פון בערך 50—60 מיליאן דאלאר. איצט וויל ער דורך זיינע רעכענונגען דערגעהן דעם טעות, וואס ער האט אמאל געמאכט ביי דער בערעכענונג פון זיינע שפעקולאציעס.

די דאקטוירים ערקלערען, אז בלעקסטאן וועט שוין זוכען זיינע אמאליגע רעכען־פעהלערס ביז צום סוף פון זיין לעבען.

דער איינוואוינער פון מארס

דער מיליאנער יאנאטאן ווארס האט אמאל בע־זעסען אנ'אונטערנעהמונג פאר ליכט־רעקלאמע. אין יאהר 1930 האט ער באנקראטירט און עס זענען איהם געבליבען רעשטלעך פון זיין ריזיגען פער־מעגען.

אמאל אויף א זיצונג פון זיינע בעל־חובות האט ווארס פלוצלינג אנגעהויבען שילדערען א ריזיגען פלאן, וועלכען ער האט אויסגעטראכט, א פלאן, וואס וועט איהם ברענגען מיליאנען דאלארען... — נעמליך א ריזענגרויסע ליכט־רעקלאמעס — אויפ'ן שטערן מארס...

געפינענדיג זיך איצט אין דער משוגעים־אנ־שטאלט, האלט ער זיך כסדר ביי דעם דאזיגען פלאן. קרובים און בעקאנטע, וואס בעזוכען איהם, ערקלערט ער: ווי העררליך דאס וועט זיין, וואס פאר א נצחון פאר דער טעכניק און פון מענשליכען גייסט דאס וועט מיט זיך פארשטעלען, ווען ס'וועט אויפ'ן מארס לייכטען א ריזיגע רעקלאמע, וואס וועט לויבען די וואלענע העמדלעך פון „דזשעקסאן און קאמפאני".

א גליקליכער

איינער פון מיליאנערען פון דער אנשטאלט דזשאהן אבעניאן איז געזונד געווארען. אין זיינע יונגע יאהרען איז אבעניאן געווען א פארט־ארבי־טער, א קעלנער אויף א שיף, א קרופיער אין א שפיל־באנק, א מעקלער, אן אימפרעסאריא, א גאסען־הענדלער א. אז. וו. דעם ערשטען מיליאן דאלאר האט ער פערדינט צושטעלענדיג אין דער מלחמה־צייט שטיוועל פאר אמעריקאנער זעלנער. דאן האט ער געהאנדעלט מיט תבואה, ביכער און צוקער און האט שפעקולירט אויף דער בערזע — און ער האט אין די ערשטע יאהרען נאך דער מלחמה פערדינט מעהר ווי 25 מיליאן דאלאר, די ריזיגע געשעפטען וואס ער האט געמאכט און דאס כסדר'דיגע יאגען זיך נאך מיליאנען האבען איהם ארויס־געבראכט פון די כלים. ער האט אנגעהויבען ליידען פון א פערפאלגונגס־מאניע — און ער איז אין יאהר 1930 געבראכט געווארען אין דער אנשטאלט ביי דער אנטאריא־אזערע.

אין משך פון דער צייט איז ער ווידער צוריקגע־קומען צו זיינע נארמאלע גייסטיגע כחות און ער האט געפאדערט, אז מען זאל איהם ערלויבען צו פערלאזען די אנשטאלט און זיך אומקעהרען צו זיינע געשעפטען. דאס איז דעם מיליאנער נישט לייכט אנגעקומען, ווייל די דאקטוירים האבען דערצו נישט מסכים געווען. דער ענין איז דאן איבערגעגע־בען אין געריכט.

אין געריכט האט אבעניאן אנגעוויזען, אז ער האט אין די לעצטע חדשים זייענדיג אין משוגעים־הויז, פון דארט ארויס אזוי גוט געקירעוועט מיט זיינע געשעפטען אין ניו־יארק, אז ער האט פער־דינט מעהר ווי 2 מיליאן דאלאר.

אין דער ערשטער אינסטאנץ האט אבעניאן פער־שפילט דעם פראצעס, און אין דער צווייטער אינ־סטאנץ זענען ווידער אויסגעהערט געווארען עקס־פערטען פסיכיאטארען, וואס האבען זיך ארויסגע־זאגט, אז אבעניאן איז שוין אינגאנצען געזונד און נארמאל. און דאס געריכט האט פעראורדענט דעם מיליאנער ארויסצולאזען פון דער אנשטאלט.

דער נאצי מיט זיין יודיש ווייבעל

ער האט זיך סוף כל סוף ארומגעזעהן

קורט ווירטסוועבען האט אפגעענדיגט אלע חשבונות מיט היטלער'ן און מיט דעם נאציזם און איז — ווי ער אליין זאגט — צוריק א „נארמאלער מענש". ער האט א שפיי געטאן אויף היטלערס דייטשלאנד, איז אוועק קיין אמעריקע און איז גליקליך וואס ער איז איצט אין א פרייער מדינה, צווישען פרייע מענשען און אליין א פרייער מענש. דער עיקר אבער איז ער גליקליך דערמיט וואס זיין יודיש ווייבעל, מיט וועמען ער האט חתונה געהאט אין בערלין ערשט פאר צוויי יאהרען און וועלכע האט היינטיגען ניי־יאהר איהם אוועקגעוואָרפען און איז אנטלאפען צוריק צו איהרע עלטערען אין אמעריקע, האט זיך איצט מיט איהם איבערגעבעטען — און עס איז ווידער שלום ושלוה. איז קורט ווירטס־וועבען איבערגליקליך און פיהלט זיך — זאגט ער — ווי ביי געבוירען, אדער ווי איינער וואס קומט ארויס פון שפיטאל נאך א לאנגער קרענק, צוריק א געזונטער מענש.

איצט קען קורט ווירטסוועבען קוים גלויבען אז ערשט מיט א האלב יאהר צוריק האט ער אליין מיטגעמארשירט אין די גאסען־פאראדען אין בערלין, אויסגעפוצט אין א שטורמער־מונדיר מיט'ן האקען־קרייץ אויפ'ן ארבעל און, מיט געשטרעקטע אָרעמס, בעגריסט דעם „גרויסען פיהרער" און געשריען: „הייל היטלער!"... היינט זעהט אויס דאס אלסדינג אויס דעם יונגען קורט'ן ווי א חלום, ווי א ווייטער חלום. א גליק נאך וואס זיינע הענט זענען געבליבען אומבעשלעקט פון בלוט...

איצט פערשטעהט קורט ווירטסוועבען, אז זיין צוריקהאלטען זיך דאמאלס פון שלאגען יודען און צושטערען יודיש האב־און־גוטס, איז געווען נישט זיין פערדינסט. נאר אז דאס האט ער געהאט צו פערדאנקען זיין יודישער פרוי פון אמעריקע. דאס האט זי דעמאלט איהם אפגעהאלטען פון בענעהמען — ווי ער רופט עס — „געמיינע שווינעריען" און היינט איז ער איהר בעזונדערס דאנקבאר דערפאר, און זי איז איהם איצט נאך מעהר ליב און טייער.

ווער־זשע איז אט דער געוועזענער נאצי־שטורמער קורט ווירטסוועבען? ווער איז זיין יודיש ווייבעל צילי. וועמען ער האט זיך איצט אפגעזאגט פון זיין פאטערלאנד, איז געקומען דא אהער צו בעזעצען זיך און שוין פערבלייבען אנ'אמעריקאנער תושב? ווי אזוי איז געקומען אנ'אמעריקאנער יודיש מיידעל צו ווערען זיין ווייב? און וואס האט איהם איצט צוריקגעבראכט צו איהר, אהער, קיין אמערי־קע? איך וועל דערצעהלען די מעשה אזוי:

קורט ווירטסוועבען איז אנ'עכטער הונדערט פראצענטיגער אריער. זיין פאטער איז געווען א מוזיקאנט אין א האטעל־קאפעליע אין בערלין, אבער ער איז — ווי קורט אליין זאגט — געווען מעהר מבין אויף ווארשט און ביער איידער אויף מוזיק. קיין גרויסער פערדינער איז דער פאטער אויך נישט געווען. דערפאר אבער האט איהם גאט אנגעהיט פון א סך קינדער. קורט איז געווען א בן־יחיד ביי זיינע עלטערן. מעהר קיין קינדער האט די מוטער קיינמאל נישט געהאט.

אין די ערשטע יאהרען פון דער וועלט־מלחמה איז קורט'ס פאטער גענומען געווארען אין מיליטער־דינסט. ער האט זיך שטארק פערקיהלט, בעקומען א שווערען טיפוס און איז געשטארבען. קורט איז דעמאלט אלט געווען קוים עלף יאהר, אבער ער האט געמוזט זיך איינשפאנען אין דעם עול־פרנסה און ווערען דער ברויט־פערדינער פאר זיך און פאר זיין קראנקער מוטער.

אין 1930 איז קורט, דעמאלט א יונגער בחור פון קנאפע 23 יאהר, אנגעשטעלט געווארען פאר א לעהרער פון גראווירען אין א קונסט־שולע אין בער־לין. א יאהר שפעטער האט ער זיך דארט בעקענט מיט א יודיש מיידעל פון אמעריקע וואס איז גע־קומען אהין שטודירען גראווירען און האלץ־שניצעריי. איהר נאמען איז פרידא און זי איז א טאכטער פון א פערמעגליכען מעבעל־פאבריקאנט און א קאפריק־שטעטעל אין קאנעטיקוט.

פרידא האט שטודירט גראווירען און האלץ־שניצעריי כדי צו קאנען דערנאך מאכען מאדעלען פאר פיינע מעבעל־שטיקער אין איהר פאטערס פאבריק. אבער איידער פרידא איז אפגעוועזען א יאהר אין בערלין האט איהר יונגער לעהרער, קורט ווירטסוועבען, זיך פערליבט אין איהר, און זי אין איהם אויך — און אין עטליכע חדשים ארום שפעטער, אנהויב 1932, האבען זיי חתונה געהאט.

פרידא האט זיך בעזעצט אין בערלין מיט איהר מאן און מיט זיין קראנקער מוטער און האט זיך שוין געקליבען צו בלייבען א דארטיגע אויף תמיד. איז איהר אבער נישט בעשערט געווען צו בלייבען א „דייטשקע". אין א פאר חדשים ארום האט זיך דארט אנגעהויבען דער קאך מיט היטלער'ס גרייטען זיך צו ווערען דער הערשער איבער דייטש־לאנד. און שוין דעמאלט איז די לאגע פון די יו־דען אין דייטשלאנד געווארען ערגער פון טאג צו טאג. און אין ווינציגער ווי אין א יאהר ארום, אין יאנואר 1933, האט טאקע היטלער בעקומען די מאכט.

פרידא געבוירען אין אמעריקע איז נישט גע־וואוינט געווען צו העהרען אזעלכע רייד און אויך נישט צו זעהען אזעלכע סצענעס ווי זי האט געזעהן דארט און דעם בענעהמען זיך פון נאצים צו יודען וואס זענען, דאכט זיך, ערשט נעכטען געווען חברים און פריינט. נאכמעהר אבער איז זי אויפגעבראכט געווארען ווען זי האט געזעהן, אז איהר אייגענער מאן, איהר גוטמוטיגער און ווייכהארציגער קורט, האט אויך אנגעהויבען זיך הגדלען צו די נאצים, זיי פערטיידיגען און פערטייטשן. דאס האט פרידא שוין נישט געקענט איבערטראגען. האט זי אויסגע־ווירקט ביים אמעריקאנער קאנסול די נויטיגע פא־פירען אויף באלד צוריקצוקעהרען קיין אמעריקע. דעם ערשטען יאנואר פון היינטיגען יאהר, פונקט ניי־יאהר, האט פרידא צונויפגעפאקט איהרע זא־כען און איז ארויס פון דייטשלאנד.

פאר קורט'ן איז דאס געווען דער ערשטער שטארקער קלאפ וואס האט איהם אנגעהויבען אויס־ניכטערען פון דעם נאצי־טשאד. ער האט ערשט דעמאלט דערפיהלט ווי שטארק ער האט פרידא'ן ליב געהאט. איינמאל איז עס אפילו שיעור נישט געקומען צו אנ'ערנסט געשלעג צווישען איהם און זיינעם א פריינד, אויך א שטורם־אמער, ווען יענער האט זיך גראָב א וויצעל געטון אויף דעם חשבון פון קורט'ס „פערשוואונדענער" יודישער פרוי, פון פרידא'ן הייסט עס. אט די גראבע בעמערקונג וועגען „זיין" פרידא'ן און נאך אנדערע גראבע בע־מערקונגען וועגען איהר, וואס איהם איז אויסגעקומען צו הערען אויך פון אנדערע „פריינט", האבען ביי־געטראגען זייער חלק צו קורט'ס אויסניכטערען זיך. בעזונדערס האט איהם אויפגעבראכט איין אינ־צידענט, וועלכען קורט קאן ביז היינט נישט פער־געסען:

אויף א פערזאמלונג פון שטורם־ארמעער אין איינעם פון זייערע קלובען, האבען געוויסע חברים זיך בעריהמט, ווי אזוי זיי זענען פטור געווארען פון זייערע יודישע כלות, אדער געליבטע: זיי פלעג־גען איינלאדען די יודישע מיידלעך אויף אנ'ארויס־פאהר אין אנ'אויטאמאביל ערגיץ הינטער דער שטאט — מעהרסטענס אין וואלד, ווען עס איז שוין געווען פינסטער. אויפ'ן וועג פלעגט געשעהן, ווי עס וואלט אן „אומגליק" מיט'ן אויטאמאביל, אבער דאס „אומגליק" איז אלעמאל געשעהן אזוי קונציג, אז דאס מיידעל פלעגט ארויס א שטארק צעקאליעטשעטע און פערקריפעלטע אויף אייביג. נישט זעלטען פלעגט אזא קרבן בלייבען ליגען טויט אויפ'ן ארט. און אין דעם פאליציי־בעריכט האט עס געהייסען „א קרבן פון קאטאסטראפע".

א חודש נאך זיין פרוי'ס אוועקפאהרען פון בערלין האט קורט אויך פערלוירען זיין מוטער, און דאס איז געווען נאך א קלאפ פאר איהם. זיין לעהרער־שטעלע אין דער קונסט־שולע האט איהם נאך פריהער אויפגעהערט צו אינטערעסירען. די בעסטע שילער, א סך פון די יודישע קינדער, זענען פערטריבען געווארען פון דער קונסט־שולע. דאס איינציגע איז געשעהן אויך מיט די בעסטע לעהרער, וואס זענען נישט געווען קיין הונדערט פראצענטיגע אריער, אדער קיין כשר'ע נאציס.

קורץ — קורט ווירטסוועבען האט אויפגעזאגט און אנגעהויבען זוכען א וועג ווי אזוי ווי וואס גיכער זיך ארויסצוראטעווען פון יענעם גיהנום — און אז מען זוכט געפינט מען...

איצט איז קורט אין אמעריקע. פרידא האט איהם פערגעבען און מיט איהם שלום געמאכט. איז קורט — ווי ער זאגט — איבערגליקליך און דערפרייט זיך מיט זיין אויסגעריסן ווערען פון דעם היטלער־גיהנום אין דייטשלאנד, און נאך מעהר — מיט דעם צוריקגעווינען זיין ליבע פרידא'ן, וועמען ער האלט פאר זיין דערלייזערין און בעטעט איהר ווי פאר גאט אליין.

נ. ב. ליטהער.

DR. MED. H. LUBICZ
פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס־קראנק.
צעגעלניאנא 7 (פריהער 43), טעל. 141-32
עמפפאנגס־שעה'ן 8—10, 12—2, און 5—8 אווענד
און יו"ט 9—1. פאר דאמען בעזונדערע ווארטע־זאל

Dr. med.
B. Robinzon
פיעטריקאווער 10, טעל. 136-86
נעהמט אן פון 2.30 ביז 3.30 נאכמיטאג און ביז 10 פריה אין פאדעמביע - Willa Miller

ספּאָרט

(ענדע פון דער 6־טער זייט)

די יודישע מאַנשאַפט געפינט זיך ווידער נישט אין קיין גלענצענדער פאָרם, אָבער דאָך איז דער דאָזיגער רעזולטאַט נישט קיין גערעכטער.

די טויערן פון „הכח" האָבן ערצילט בערנשטיין און פרעסער.

„מכבי" — „ווידזעוו" 5:1

„מכבי" איז, ווי מיר האָבן שוין געשריבן, נישט קיין ערנסטער געגנער פאַר די איבעריגע "א" קלאַס מאַנשאַפטן. עס געהט באַלד אַ דריטע רונדע און זי מוז איצט זיך ערנסטער בעטראַכטן.

פ. ט. צ. — „טור" 2:3

אין פאַביאַניץ האָבן געשפּילט די צוויי מאַנשאַפטן וועגן אַריינגעהן אין "א" קלאַס. די פאַביאַניצער מאַנשאַפט האָט אנגעהאַלטן אַ פער־דינטען נצחון איבער „טור".

וואַסער־באַל

מייסטערשאַפטס־מעטשען אין פּוילען

קראַקאַוויאַ — א.ז.ס. (וואַרשאַ) 2:3

א.ז.ס. (וואַרשאַ) — מכבי (קראָקאָ) 1:1

נאָכ'ן ערשטען מעטש מיט „מכבי" האָט א.ז.ס. געשפּילט שוין שוואַכער און פערשפּילט צו „קראַקאַוויאַ".

אומגליקס־פאַל אויפ'ן מעטש מכבי — ווידזעוו

דער יודישער טויערמאַן הירש אפּגעפיהרט אין שפּיטאָל

אויפ'ן נעכטיגען פוסבאָל־מעטש, וואָס איז פאָרגעקומען אויפ'ן ספּאָרט־פּלאַץ „ווידזעוו" צווישען „מכבי" און „ווידזעוו" איז פאָרגעקומען אַ אומגליקס־פאַל מיט'ן טויערמאַן פון מכבי — הירש.

הירש האָט ביי אַ צוזאַמענשטויס בעקומען אַ שווערען קלאַפּ אין מוח פון וועלכען ער האָט מאָמענטאַל פערלוירען דעם בעוואוסטזיין און אין אַ שווערען צושטאַנד, איז ער אַפּגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל.

זיין צושטאַנד איז זעהר אַן ערנסטער.

ציקליסטיק

נעכטען איז פאָרגעקומען אַ ציקליסטען־געיעג אין גרויספּוילען אויף 400 קילאָמעטער,

וועלכען עס האָט געוואונען סטאַזשינסקי (לעגיאַ — וואַרשאַ).

דער לאָדזער וויענצעק איז געקומען אין לויף דער פירטער.

וואַלפּורגיס־נאַכט און 5־טע סימפאָניע

גרויסער קאָנצערט פון „הזמיר" אין העלענאָוו

נאָך דעם גרויסען ערפאָלג פון הזמיר־קאָנצערט „די 4 יאהרעס־צייטען", וואָס איז פאָרגעקומען אין העלענאָוו, האָט די ליייטונג פון „הזמיר" בעשלאָסען איינצואָרדנען אַ צווייטען קאָנצערט אין העלענאָוו, אויף וועלכען עס וועט אויסגעפיהרט ווערען דאָס אומשטערבליכע ווערק פון מענדעלסאָן „די וואַלפּורגיס־נאַכט" און די 5־טע סימפאָניע פון טשייקאָווסקי.

דער קאָנצערט קומט פאָר היינטיגען מיטוואָך, דעם 25 יולי, און אין איהם נעמען אנטייל דער כאָר און אָרקעסטער פון „הזמיר", לאָדזער סימפאָנישער אָרקעסטער און די סאָליסטען: ריכטער (וואַרשאַ), הערכט, קרול, א. אַ.

מיטן קאָנצערט פיהרען אָן די בעקאַנטע מוזיקער און דיריגענטען פּראָפ. י. זאַקס און סעווערין פּיעטרושקאַ.

היינט געזעגענט זיך בן־ציון וויטלער מיט לאָדז!

היינט, מאָנטאַג, 9.15 אָוונט געזעגענט זיך דער ליבלינג פון לאָדזער טעאַטער־עולם בן־ציון וויטלער מיט לאָדז. צוזאַמען מיט איהם פּעראָלאַזט אויך לאָדז זיין פּאַרטנערין די בעוואוסטע פּרימאַדאָנע יוכבד זילבערג. די זיין אבשידס־פאָרשטעלונג האָט וויטלער צוגעגרייט אַ רייכען פּראָגראַם פון 4 פערשטעלונגען אין איין אָוונט פאַר דעם זעלבען קליינעם בילעט: „דער בלינדער פּאַיאַץ". „די גאַליציאַנער חתונה", „פון טויט לעבעדיג" (צום ערשטען מאָל אין לאָדז) און צום שלוס אַ גרויסע געזעגענונגס־רעוויו „נודביי לאָדז". צו יעדען בילעט ווערט צוגעגעבען אַלס מתנה וויטלערס אַ בילד און אויפ'ן פערלאַנג וועט ער פּערזענליך ערטיילען אויטאָגראַמען. אַלזאָ, אַלע ווי איינער היינט אין פילהאַרמאָניע זיך געזעגענען מיט דעם בעליבטען אַקטיאָר בן־ציון וויטלער.

קלאַנג־קינאָ

CAPITOL

זאַוואַדזקאַ 16

היינט פּרעמיערע!

גרויסע סענסאַציאָנעלע עראָטישע דראַמע

רעזשי: Wesley Rugles — א. ג.

„דאַמע שעל"

אין די הויפּט־ראָלען: CAROL LOMBART, CLARK GABLE

אַ פילם, וואָס אילוסטרירט אַ גרויסע ליבע, וואָס איז שטאַרקער פון פערברעכענס.

אויסערן פּראָגראַם: קלאַנג־צוגאַבע פון PAT ווי אויך די נייעסטע פילם־אַקטואַליטעטען. דער זאַל איז מעכאַניש ווענטילירט.

ברוך־קראַנקע!!!

Dyr. J.Rap aport

ערשטע און איינציגע אָרטאָפּעדישע הייל־אַנשטאַלט אין לאָדז, פון דעם אין גאַנץ פּוילן בעריהמטן ספּעציאַליסט אָרטאָפּעד דיר. י. ראַפּאַפּאָרט.

וועלכער עקזיסטירט 30 יאהר און איז געוואָרען אנערקענט פון פיל בעוואוסטע פּראָפעסאָרען.

ברוך־ליידענדע! ספּעציעלע אָרטאָפּעדישע גומי־הייל־באַנדאַזשען פון מיין אָרטאָפּעד. הייל־אַנשטאַלט בעזייטיגען אָהן שום אָפּעראַציע, ראַדיקאַל שנעל און זיכער מיט דעם גרעסטען ערפאָלג, די שווערסטע, געפעהרליכסטע און פערעלטערסטע פּאַדענגרע ברוכען בײַ מענער, פרויען און קינדער. — ספּעציעלע אָרטאָפּעד. הייל־באַנדאַזשען פאַר צוריקגעזונקענע ברוכען נאָך אָפּעראַציעס, ווי אויך ספּעציעלע אינדיווידועלע צוגעפּאַסטע אָרטאָפּעד. בויך־באַנדאַזשען געגען אַראָפּלאָזען זיך פון מאָגען און קישקעס.

פאַר קאַליקעס. הויקערס און אַלערלײ פעהלער פון גוף!

אין מיין אָרטאָפּעד. הייל־אַנשטאַלט ווערען אויסגעפּערטיגט די הײַלבאַרסטע און פון פיל פּראָפעסאָרען אנערקענטע מעטאָדע ספּעצ. אָרטאָפּעד. הייל־גאָרטען פאַר פערקרימונג פון רוקען־ביין (Skrzywienie Kręgosłupa), ביין־שווינדזוכט, ליימונגען, פערקרימטע פיס בײַ קינדער און ערוואַקסענע קינסטליכע הענד (פּראָטעזען) און פיס, ווי אויך די פּראַקטישסטע אָרטאָפּעדישע אָפּאַראַטען פאַר שמערצליכע פּלאַטפיס לויט גיפּס־מאָדעל.

אַכטונג! | אַכטונג!

אַלע קראַנקע אין מיין אָרטאָפּעד. הייל־אַנשטאַלט, ווערען נאָר פון מיר פּערזענליך בעהאַנדעלט.

30 יעהריגע פּראַקטיק. פולע גאַראַנטיע!

ערמעסיגטע פּרייזען! עמפּפאַנגט טעגליך פון 9 פריה ביז 7 אָוו.

עס ווערען אויך אָנגענומען מיטגלידער פון אובעזפּ. ספּאָל. (קאַסאַ־כאָריך).

ערשטע און איינציגע אָרטאָפּעדישע הייל־אַנשטאַלט אין לאָדז

Spec. Dyr. J. RAPAPORT, Ortoped.

פון לעמבערג

Łódź, Wólczańska 10, front, parter, tel. 221-77.

הערצליכען דאַנק

היערמיט דריק איך אויס מיין הערצליכסטען דאַנק דעם אָרטאָפּעד. ספּעציאַליסט ה' דיר. י. ראַפּאַפּאָרט אין לאָדז, וואָלטשאַנסקאַ 10, פּראָנט, פּאַרטער, פאַר'ן אָפּהיילען מיין דאָפּעל־ברוך, וועלכעס האָט מיר פיל יאָהרען זעהר שווערע שמערצען פערשאַפט. איך ערקלער דאָ מיט צופרידענהייט, דאָס אַ דאַנק ה' דיר. י. ר. האָט מיט זיין אויסגעצייכנטע מעטאָדע זעהר פיל געהאָלפען און איך פיהל מיך זעהר גוט און געזונט, פאַר וועלכעס איך דאַנק איהם בעסטענס.

אברהם קאַטעלגאַרן, לאָדז.

בעקאַנטמאַכונג

דערמיט מאַך איך בעקאַנט דעם ג' פּובליקום, אַז דער קינסטלערישע

פאָטאָגראַפישער אַנשטאַלט

„POLONIA"

פון דער JERZEGO 11

ווערט קירצליך איבערגעטראַגען אויף

31 גדאַנסקאַ 31

און וועט זיין מוסטערהאַפט איינגעאָרדענט לויט דער נייעסטער פאָטאָ־טעכניק.

איך עמפּפעהל מיך דער ג' קונדשאַפט

מיט אַכטונג ל. גוטערמאַן.

שלאָסעריי־אַרבייטען

ווי אויך אויטאָגענישע שוויסונגען, מעטאַל־בעאַרבעטונגען, מאַשינען־טיילען

פיהרט אויס ביליג

J. REDER, Łódź

קאָנסטאַנטינער 11/13

שייטלען

מיט פאַריזער שריינדן און פערטיגע שייטלען ווערען ערשטקל. און רעיעל אויסגעפיהרט

ביי קערש.

סקוועראַחאַ 15

קריגע אַנאַנסען

1 זלאָטי

אַנאַנס ביז 15 זוערטער

פריוואַטע

ס'ווערט געזוכט אַ קוואַליפיצירטער שטריקער־בעזעלען פון זאַפּאָרט אויף פּשעדזשעשנאַ 5, וו. 24. מעלדען זיך פון 4 אַ זייגער נאָכמ. 3010

ראָקאַלען

צו פּערמיטען 5 צימער און קיך מיט אַלע בעקוועהמליכקייטען פּראַנט, 1. שט., ווי אויך אַ לאָקאַל פון 2 צימער, געאייגענט פאַר אַ ווערקשטאַט. צו זעהן פּאַהרען Zawadzka 16a ביים וועכטער פון 1—3 נאָכמ.

צו פּערדינגען פּערשידענע וואָהנונגען מיט בעקוועהמליכקייטען, מעסיגע פּרייזען, גלובנאַ 62. צו ערפאַהרן אויפ'ן אָרט ביי דוטקעוויטש.

אַ געוועלב מיט אַ וואוינונג און איינריכטונג איז פון זאַפּאָרט איבערצוגעבען ציגעל־באַן 30, געגענאיבער דעם טעאַטער. 3041

אַ גרויס צימער פון 3 פענסטער, פּראָנט ערשטער שטאָק מיט עלעקטריק און באַד, זאַפּאָרט אָפּצוגעבען, אויך מעבעל־שטיקער, ווירטשאַפטס־זאַכען ביליג אָפּצוגעבען. — ערקונדיגען זיך ביי נ. ווינאָגראַד, פּיעטריקאָווער 60, אין ציימונגס־קאָנטאָר.

צוליב אָפּרייזען איבערצוגעבען אַ הערבאַציאַרניע־אָראַנזשעריע, 2 גרויסע וויסטאַהויס, מאָדערנע איינריכטונגען — ביליג דירה־געלד, שענקיעוויטשאַ 10.

אַ זעהר בעקוועהם אָרט צו שלאָפען פאַר 2 אַנשטענדיגע יונגעלייט איז אָפּצוגעבען. פּאַמאָרסקאַ 14, אין דער אָפיציגע, 2. שטאָק, לאָסקי.

פערשידענעס

ערשטקלאַסיגע היימישע מיטאָגען ווערט אַרויסגעגעבען צו מעסיגע פּרייזען. קילינסקיעגאָ 89, וואוינונג 10, רעכטע אָפיציגע, פּאַרטער.

אומזיסטע אינפאָרמאַציעס וועגען פאָהרען נאָך

עגיפּטען, ארץ־ישראל און סיריען

Sekret. Wydziału Turystycznego Ż. B. Z. Zawadzka 6, tel. 204-67.

Dr. Feldman

אַקושער־גינעקאָלאָג

האָט זיך איבערגעצויגען אויף

קילינסקעגאָ 113 (נאָוואָט 41)

טעל. 155-77

עס ווערט געזוכט

אַ דירה פון 2—3 צימער מיט בעקוועהמליכקייטען אין די געגענד פון: פּאָמאָרסקאַ, נאַרוטאָוויטשאַ, צעגעלניאַנאַ, מאַגיסטראַצקאַ פּינקטליכע דירה־געלד־צאָהלונג.

אָפּערטען אונטער „M. H." אָפּצוגעבען אין אַדמ. פון דער צייטונג.

אכטונג, לעטניקעס

פון ווישניאָוואַ און קראָשעוו!

דאָס „נייע פאָלקסבלאַט" בעקומט מען 8 אַ זייגער אינדערפריה ביים ציימונגס־פערקויפער יאַמניק, ווילאַ קאָוואַלאַ, נעבען דער כלאָדניע. בעשטעלונגען ווערען אָפּגעשיקט אַ היים. אויך בעקומט מען ביי מיר דעם בעוואוסטען פּראָשעק געגען שוויים פון פיס „ראַדיקאַל" צום פּרייז 30 גראָשען.

לעטשניצע

פאַר וועגעריש קראַנקע

פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען

לאָדז, זאַוואַדזקאַ 1

טעל. 205-38

טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אָוענד.

וועגעריש־קראַנקע, מענערשוואַכע און הויט־קראַנקהייטען, אַנאַליזען פון בלוט און אורין

די פערהיטונגס־סטאַציע

איז טעטיג אַ גאַנצען מעת לעת

פאַר פרויען אַ ספּעציעלער וואַרטע־זאַל

אַ בעראַטונג 3 זל.

Dr. med. Niewiażski

ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט־קראַנקהייטען. בעהאַנדלונג פון מענער־שוואַכע

אנדזשעיאַ 5 טעל. 159-40

צוריקגעקעהרט

נעהמט אָן פון 8—11 און פון 5—9 אָוו. זונטאָג און יום־טוב פון 9—1 פאַרמיטאָג. בעזונדערער וואַרטע־זאַל פאַר פרויען.

Dr.

S. Kantor

ספּעציאַליסט פאַר הויט און וועגעריש קראַנקהייטען (סיפיליס און טריפּער), היילט מענער־שוואַכע וואַזינט יעצט

Piotrkowska 90, tel. 129-45

נעמט אָן פון 8—2 נאָכמ. און פון 4—9 אָוו., זונטאָג און יום־טוב פון 8—2 נאָכמ. פאַר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פּרייזען.

אַכטונג, לעטניקעס!

די בעסטע און ביליגסטע קוועלע פון אָריגינעלע

פעלד־בעטלער

„פּאַלמאַ־פּאַטענט" וואָס זענען בעקאַנט מיט זייער פּראַקטישער בוי און דויערהאַפטיגקייט,

ווי אויך לעדזשאַקעס אין אַלע גרויסען און קוואַליטעטען

זענען צו בעקומען ביי ש. שוואַרצאָווסקי, פּולנאַצנאַ 24

מיט גאַראַנטיע! ביליג! בעפאָר איהר קויפט — איבערצייגט אייך ביי מיר!

אַנאָנסען־פּרייז פאַר אַ מילימעטער־שורה

פאַר'ן טעקסט — 8 גר.	פרייטאָג און ערב־יו"ט — 24 גר.	אין דער זייט שפּאַלטען
אין טעקסט — 40	— 60	4
נאָכ'ן טעקסט — 12	— 18	

נעקראָלאָגן — 20 גר. אַ מ/מ (אין דער זייט שפּאַלטען). קליינע אַנאָנסען ביז 15 ווערטער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע וואָרט — 10 גר.

... פּיער דער שפּאַלט 50 פּראָצ. טייערער, אויסלאַנד 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. אַ וואָרט

אַבאָנאַמענטס־פּרייז: אין לאָדז — 4 זלאָטעס אַ חודש מיט צושטעלען אַ היים. אויף דער פּראָווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאַנד 7 זל. אַמעריקע — 1 דאָל.

פעהלערן, וועלכע ענדערן נישט פּרינציפּיעל דעם אינהאַלט פון זייער אַנאָנס בערעכטיגן נישט צום איבערדריקן די אַנאָנס אָדער צוריקצוצאָהלן פאַר דעם אַנאָנס.

פאַר'ן אינהאַלט און פאָרמען פון די אַנאָנסן איז דער פערלאַג נישט פאַראַנטוואָרטליך. די אדמיג. איז עפען ביי טאָג און ביינאַכט.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg

Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman

Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.